NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
WYDANIE III. II.
Rok XI. Kraków, środa 23 maja 1928 Nr. 138

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i adm[illegible] ul. Orzeszkowej 7
Telefon Nr. 279. - [illegible] naczelnego Nr. 3689.
Konto c[illegible] [illegible]kowie 400.630.
Wszelkie komunikat[illegible] wprost do Administracji.
Komunikaty [illegible] nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja [illegible]eraty redakcja nie odpowiada.
Redaktor naczelny [illegible] godz. 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 5'00 kwart. Zł. 15'00
w Krakowie z odnosz. do domu „ „ 5'20 „ „ 15'60
Na prowincji z przesyłką poczt. „ „ 5'60 „ „ 16'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 9'00 „ „ 27'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'15, wiersz milimetr. I-szp. Zł. 0'20, nadesłane Zł. 0'60, wiersz milim. I-szp. w tekście Zł 0'85, wiersz milim. I-szp. na 1-ej stronie Zł. 1'—, gratulacje Zł. 10. inseraty zamiejscowe o 50%. zagranicz. o 100% droższe.

W D[illegible]EJSZYM NUMERZE: „DZIENNICZEK DLA DZIECI i MŁODZIEŻY“

Przesunięcie na lewo

Kraków, 22 maja

(b) Jak już podaliśmy we wczorajszych telegramach, przyniosły wybory niemieckie dotkliwą klęskę prawicy oraz znaczny sukces partji socjalistycznej. W chwili, kiedy piszemy niniejsze słowa, dokładnego wyniku wyborów również jeszcze nie znamy, możemy jednak stwierdzić, iż istotnie klęska reakcyjnej partji narodowej (Deutschnationale) jest niemal druzgocącą, albowiem partja ta, która w r. 1919 uzyskała 42 mandaty, w 1920 r. 65. w maju 1924 r. 96, w grudniu 1924 r. 109 mandatów, straciła obecnie mniej więcej 35 mandatów, spada więc do swego stanu liczebnego z roku 1920. Z drugiej strony partja socjalnodemokratyczna, mimo ciągłych walk z dystansującymi ją w radykaliźmie komunistami, zdołała podnieść swój stan posiadania o przeszło 20 mandatów (miała dotąd 131 posłów). Jeżeli do tego dodamy, że również komuniści powiększyli swój stan posiadania o kilka mandatów (mieli dotąd 45 posłów), to będziemy mogli skonstatować nieznaczne coprawda, ale w każdym razie widoczne przesunięcie nastrojów politycznych w Niemczech na lewo. Co do innych większych stronnictw, nie posiadamy chwilowo jeszcze cyfr ostatecznych, zdaje się jednakowoż, że zarówno centrum, jak demokraci, a możliwe także i niemiecka partja ludowa (Stresemann) utracili po kilka mandatów. Gdy o klęski nacjonalistów, to charakterystycznem jest, że nietylko w Rzeszy ponieśli grubą klęskę, ale jeszcze gorzej wyszli przy niedzielnych wyborach do sejmu pruskiego, gdyż zamiast posiadanych tam dotąd 109 mandatów zdobyli tylko 67 mandatów, czyli stracili około 40 procent swego stanu posiadania. Zwycięsko wyszli więc z wyborów właściwie tylko socjaliści i komuniści.

O ile idzie o przyszłe ukształtowanie się sytuacji parlamentarnej, to zależy ona nietyle od sukcesów względnie porażek poszczególnych stronnictw przy wyborach, ile raczej od konfiguracji, jaka nastąpi już na terenie parlamentu. Liczbowej bowiem większości nie będzie w nowym parlamencie posiadała ani lewica ani tem mniej prawica. Gdyby z wyborów byli wyszli obok socjalistów zwycięsko także demokraci i centrum, naówczas powstałaby możliwość rządów małej koalicji tzw. weimarskiej (centrum, demokraci i socjaliści). Tymczasem jednak zarówno demokraci jak i centrum stracili jak się zdaje, po siedem mandatów (centrum miało dotąd 68, a emokraci 32 mandaty), wobec czego wyłania się znowu koncepcja tzw. wielkiej koalicji tj. stronnictw małej koalicji, wespół z partją ludową Stresemanna. Zdaje się więc, że polityka niemiecka w nowym okresie parlamentarnym oscylować będzie między koncepcją małej a wielkiej koalicji, czyli że zmian zasadniczych nie można się w Niemczech na bliską metę spodziewać.

W każdym atoli razie wykazały wybory jeden objaw — z europejskiego i ogólnego punktu widzenia — bezwzględnie pocieszający: bardzo dotkliwą klęskę szowinistów, a wzmożenie się i ugruntowanie nastrojów pokojowych i republikańskich (zwycięstwo lewicy ma charakter wybitnie polityczny, a nie socjalny). Oznacza to, iż Niemcy w swojej większości pragną kroczyć na drodze tzw. Erfüllungspolitik i Locarna. Partja, która to nastawienie ostro i otwarcie zwalczała tj. Deutschnationale, poniosła — powtarzamy — zasłużoną klęskę i odprawę.

Mówiąc o pokojowych tendencjach, jakie przejawiły się w ostatnią niedzielę wyborczą, nie myślimy naturalnie, jakoby znaczyło to, że Niemcy stanęły na gruncie traktatu wersalskiego, w szczególności odnośnie do granicy swojej na wschodzie. Pod tym względem żadne stronnictwo niemieckie nie uznaje istniejącego stanu rzeczy, a różnią się one między sobą tylko w środkach i metodoch, mających prowadzić do „rektyfikacji“ granicy niemiecko-polskiej. Z polskiego przeto punktu widzenia wybory niedzielne nie zmieniają zupełnie sytuacji. Ponieważ jednak nacjonaliści, mimo swej demagogji i grania na najniższych instynktach tłumu, wzięli mocno w łeb, a z trjumfem wychodzą z wyborów grupy lewicowe, tzn. w polityce zagranicznej pacyfistyczne, przeto możemy i my w Polsce być z onegdajszych wyborów niemieckich zadowoleni.

Rezultat wyborów z 31 okręgów

Berlin. 21. 5. PAT. Do godz. 8-mej rano obliczone były wyniki całkowicie w 31 okręgach na ogólną liczbę 35. W pozostałych 4 okręgach m. in. w Berlinie i w obu okręgach poczdamskich, brak jeszcze z poszczególnych obwodów. Obliczenia dotychczasowe ilości głosów na całym obszarze Niemiec wynoszą 30.536.039 głosów.

Z tego wypada na socjalistów 9.027.816 głosów, mniej więcej 150 mandatów na 131 dawnych.

Stronnictwo niemiecko-narodowe 4.344.582 około 72 mandatów dawniej 111.

Centrum 3.612.700, około 60 mandatów na dawnych 69.

Niemiecka Partja Ludowa 3.094.797 głosów, 52 mandaty dawniej 51.

Komuniści 3.080.066, około 51 mandatów, dawniej 45.

Demokraci 1.495.238, mandatów 25, dawniej 32.

Bawarska partja ludowa 932.649, 16 mandatów, dawniej 19.

Partja Gospodarcza 1.366.623, mandatów 23, dawniej 17.

Hitlerowcy 777.876, 13 mandatów, dawniej 14.

Inne drobne listy razem 2.716.717 prawdopodobnie bez żadnych mandatów.

Jeszcze dotkliwsza klęska skrajnej prawicy

w Sejmie pruskim

Niem.-narodowi tracą 40 proc. mandatów. — Mniejszości narodowe bez mandatu.

Berlin. 21. 5. PAT. Jednocześnie z wyborami do parlamentu Rzeszy odbyły się wybory do Sejmu pruskiego i innych kilku sejmów związkowych. Z wyborów do sejmu pruskiego obliczeń jeszcze nie dokonano, gdyż przez wprowadzenie specjalnych kartek dla kobiet obliczenia są bardziej skomplikowane.

* * *

Berlin. 21. 5. PAT. Na 23 okręgi wyborcze do Sejmu pruskiego obliczono do tej chwili 22 okręgi. Ogólna liczba głosów 15.142.827.

Z tego socjaliści otrzymali 4.553.618, uzyskując 114 mandatów, a więc utrzymali dotychczasowy swój stan posiadania. Niemiecko-narodowi 2.695.837 głosów, uzyskując około 61 mandatów, zamiast posiadanych dotąd 109. Niemiecko Narodowi stracili 42 mandaty, czyli około 40 proc. stanu posiadania. Centrum otrzymało 2.348.354 głosów, około 59 mandatów wzamian za posiadanych dotąd 81, a więc stracili 22 mandaty, Niemiecka Partja lud. zyskała 1.480.601 głosów, czyli około 37 mandatów, wzamian do-

tychczasowych 45. Stracili 8 mandatów. Komuniści otrzymali 2.017.997 głosów, czyli 50 mandatów wzamian dotychczasowych 43. Demokraci otrzymali 759.430 głosów, czyli 19 mandatów wzamian dotychczasowych 37. Związek Lenina 44.815 głosów bez mandatu. Partia Gospodarcza otrzymała 962.307 głosów, 19 mandatów, zamiast dotychczasowych 11. Hitlerowcy 419.889 głosów, 10 mandatów, czyli stracili 1 mandat z posiadanych dotąd 11. Partia Niemiecko-Hannowerska tzw. Gwelfowie 166.869 głosów, mandatów 4, stracili 2. Mniejszości narodowe w Prusiech otrzymały 34.237 głosów, żadnego mandatu. **Polacy** stracili oba dotąd posiadane mandaty w Sejmie pruskim. Drobne listy otrzymały 885.969 głosów — żadnego mandatu. Obliczenia te są prowizoryczne.

Wybrani ministrowie i leaderzy stronnictw

Berlin. 21. 5. PAT. Na zasadzie dotychczasowych informacyj stwierdzić można, że socjaliści przeprowadzili wszystkich swoich przywódców w okręgach. Premjer pruski Braun, były pruski minister spraw wewnętrznych **Severing** i prezydent dawnego Reichstagu **Loebe** zostali w okręgach wybrani. Z posłów i ministrów niemiecko-narodowych minister spraw wewnętrznych **Keudell** w okręgu frankfurckim nad Odrą, minister sprawiedliwości **Hergt** na Dolnym Śląsku, minister Rolnictwa **Schiele**, w Magdeburgu **hr. Westarp** w Poczdamie i **Huggenberg,** znany wydawca i właściciel „Lokalanzeigera" i całego koncernu dzienników oraz największej wytwórni filmowej niemieckiej „Ufa". Stronnictwo centrowe przeprowadziło kanclerza **Marxa** i ministra pracy i opieki **Braunsa,** ministra finansów Koehlera, przewodniczącego chrześcijańskich związków górników Imbuscha oraz przywódców chrześcijańskich Związków zawodowych Stoegerwalda i Joesa. W okręgu Kolońskim przeszedł też figurujący na trzeciem miejscu przewodniczący delegacji niemieckiej do rokowań z polską **Dr. Hermes.** Niemiecka partja ludowa przeprowadziła m. in. swego przewodniczącego p. Scholza i ministra gospodarki Curtiusa, który wybrany został w Badenji. Demokraci przeprowadzili przewodniczącego stronnictwa Kocha i byłego ministra spraw wewnętrznych Külza oraz byłego ministra finansów Reinholda.

Stresemann przepadł w okręgu!

Berlin. 21. 5. PAT. W okręgu Dolnej Bawarji i Górnego Palatynatu, w którym kandydował Stresemann lista niemieckich Partyj ludowych uzyskała o 700 głosów więcej, niż przy wyborach poprzednich, zbierając 7.654 głosów. Stresemann przepadł wskutek tego w okręgu i wejdzie do Sejmu z listy państwowej. Przeszedł kontrkandydat Stresemanna, gubernator Afryki niemieckiej w czasie przedwojennym i wojennym gen. Lettow-Vorbeck (Niemiecko Narodowy).

Żydzi w nowym parlamencie

Berlin 21 5 ŻAT. Na podstawie dotychczasowych wyników znajduje się między wybranymi do parlamentu Rzeszy również pewna liczba Żydów. Z listy stronnictwa demokratycznego przeszli do parlamentu między innymi: redaktor naczelny „Vossische Zeitung" Jerzy Bernhard oraz Ludwik Haas, poza tem znaczna liczba Żydów z listy socjalistycznej i komunistycznej.

Agitacja Hitlerowców

Berlin, 21 5 ŻAT. Na skutek klęski wyborczej narodowo-niemieckich będą oni prawdopodobnie zmuszeni ustąpić z rządu. Należy się spodziewać utworzenia rządu opartego na większości centrowo-lewicowej, z udziałem socjalistów. Grupa skrajnie prawicowa ze swym znanym przywódcą Adolfem Hitlerem na czele prowadziła energiczną akcję wyborczą i przyczyniła się do tego, że niemiecko narodowi w obawie przed opozycją Hitlerowców zaostrzyli swój program antysemicki. Energiczna akcja i wielka rozrzutność pieniędzy Hitlerowców nie zdołała mimo tego utrzymać dotychczasowego stanu posiadania. Stracili oni dwa mandaty, uzyskując ogółem 12 mandatów.

Trzecie czytanie preliminarza budżetowego na komisji

Przywrócono kilka skreślonych pozycyj. — Wniosek Koła żydowskiego o podwyższenie pozycji żydowskiej - odrzucony.

(telefonem **od naszego korespondenta)**

Warszawa, 21 5 (Sin.) Na dzisiejszem posiedzeniu komisji budżetowej przystąpiono do głosowania nad preliminarzem ministerstwa skarbu. W dziale administracji przyjęto wszystkie wnioski, proponowane przez referenta w porozumieniu z rządem, **a nadto przyjęto wnioski pos. Wyrzykowskiego (Wyzwolenie) o zwiększeniu dochodów z podatku przemysłowego o 30 milj. zł. i o zwiększenie dochodów z ceł o 20 milj. złotych,** dalej wniosek pos Rybarskiego i Korneckiego o zmniejszenie funduszu dyspozycyjnego o połowę, wniosek pos. Wyrzykowskiego o zmniejszenie funduszu na remuneracje o 1,500,000 zł., tak, że na ten cel zostało tylko 500,000 zł., wniosek pos. Rybarskiego i Korneckiego o zmniejszenie wydatków osobowych o 300,000 zł, oraz kosztów na podróże i przesiedlenia o 700,000 zł, wreszcie wydatków biurowych o 100,000 zł, dalej wniosek pos Bittnera o zmniejszenie rubryki „inne wydatki" o 42,700 zł i wniosek tegoż posła o zmniejszenie z ogólnego zarządu skarbowego wydatków o 200,000 zł, wreszcie przyjęto wniosek pos. Korneckiego i Rybarskiego o zmniejszenie nagród za wykrycie przestępstw skarbowych o 400,000 zł. Wobec takiego wyniku głosowania referent budżetu min. skarbu pos. Holyński (B. B.) zrzeka się referatu.

O godzinie 12 rozpoczęła komisja trzecie czytanie uchwalonych dotąd w drugiem czytaniu preliminarzy budżetowych.

Na wstępie zabiera głos poseł Czetwertyński (Klub nar.), który oświadcza, że klub jego w dalszym ciągu w trzeciem czytaniu podtrzymuje swój wniosek o skreślenie z budżetu sumę 160 miljonów zł., albowiem nie wierzy, że proponowane projekty podatkowe przyczynią się do pokrycia wydatków, przeznaczonych na podwyżkę dla urzędników.

Zabiera głos minister skarbu, który oświadcza, że takie traktowanie rzeczy wprowadza chaos i zamęt i prosi o przyjęcie budżetu bez zmian.

W głosowaniu szczegółowem podwyższono uposażenie Prezydenta ze 180.000 n a 240.000 złotych. Budżet Sejmu i Senatu przyjęto bez zmian.

W budżecie **rady ministrów odrzucono** wniosek rządowy o zwiększenie funduszu dyspozycyjnego o 156.000 zł. Zabiera głos wiceminister Grodyński, który oświadcza, że są to **koszta, związane z pobytem króla Afganistanu,** ale i ten argument nie pomaga.

Budżet ministerstwa spraw zagranicznych przyjęto w brzmieniu uchwalonem w drugiem czytaniu.

Przy **budżecie ministerstwa spraw wewnętrznych** przywrócono prawie wszystkie skreślone wydatki na policję, natomiast **odrzucono wniosek rządowy o restytuowanie skreślonego funduszu dyspozycyjnego.**

Z kolei przystąpiono do **budżetu ministerstwa sprawiedliwości,** przyczem utrzymano w mocy skreślenie 10 złotych z wydawnictw, a to na znak protestu z powodu nieogłaszania uchwał sejmowych w „Dzienniku Ustaw".

Następnie komisja przyjęła w trzeciem czytaniu preliminarze ministerstwa przemysłu i handlu oraz komunikacji z małemi jedynie zmianami. Większe natomiast zmiany poczynione zostały w preliminarzu ministerstwa rolnictwa, w którym na wniosek stronnictw **chłopskich podwyższono szereg pozycyj.**

W głosowaniu nad budżetem **ministerstwa** W. R. i O. P. **odrzucono wniosek Koła żydowskiego o podwyższenie pozycji na wyznanie żydowskie o 800 tys. złotych.**

Na tem zakończyły się dzisiejsze obrady komisji.

Jutro komisja przystąpi do załatwienia ustawy skarbowej w drugiem i trzeciem czytaniu, tak, że najdalej do środy komisja budżetowa załatwi się z całym budżetem i odda go do druku.

Izba przystąpi do obrad nad budżetem we wtorek 29 bm. Pewna zwłoka w załatwieniu budżetu przez komisję będzie miała ten skutek, że parlament prawdopodobnie nie będzie mógł załatwić budżetu ze swej strony w ciągu miesiąca czerwca, wskutek czego stanie się niezbędnem uchwalenie jednomiesięcznego prowizorjum budżetowego. Załatwienie ostateczne budżetu nastąpi w pierwszych dniach lipca.

Podwyższenie pozycyj dochodów z podatku obrotowego

Co mówi o tem wnioskodawca pos. Wyrzykowski?

Warszawa. 21. 5. (Sin) Poseł Wyrzykowski oświadczył Waszemu Współpracownikowi, że wniósł o zwiększenie pozycji dochodów z podatku przemysłowego nie dlatego, iżby przypuszczał, że należałoby uzyskać większe sumy z tego podatku i że ludność płaci za mało, lecz tylko dlatego, że na podstawie dotychczasowej praktyki przypuszcza, **że rząd uzyska z tego podatku o wiele więcej, niż podał w budżecie.**

Marsz. Piłsudski wyjechał do Sulejówka

Warszawa. 21. 5. Sin. Marszałek Piłsudski, który wyjechał dziś przedpołudniem w otwartym samochodzie w towarzystwie pułkowego lekarza do Sulejówka, zabawi tam również przez dzień jutrzejszy.

Venizelos na czele rządu greckiego?

Ateny, 2 15 PAT. W stronnictwie liberalnym przyszło do poważnego przesilenia, które pociągnie prawdoodobnie za sobą również przesilenie rządowe. Minister skarbu Kafandaris szef stronnictwa liberalnego mieli ostre starcie z Venizelosem, ponieważ ten ostatni wbrew przyrzeczeniu mieszał się ciągle do polityki. Kafandaris zdecydował się złożyć kierownictwo partji i podać się do dymisji. Venizelos oświadczył, iż nie chcą, aby stronnictwo pozostało bez kierownictwa, gotów jest stanąć na jego czele. Nie jest wykluczonem, że będzie mu powierzona misja utworzenia nowego gabinetu. Mówią też o możliwości rozwiązania stronnictwa.

Nie będzie uniwersytetu żydowskiego w Cincinnati

Nowy Jork. 21. 5. ŻAT. Wiadomość podana przez jedno z pism warszawskich o rozpoczęciu zbiórki 5 miljonów dolarów, celem założenia uniwersytetu żydowskiego w Cincinatti jest niezgodna z prawdą. Prawdopodobnie chodzi tu o akcję zbiórkową rozpoczętą obecnie w Stanach Zjednoczonych dla zebrania funduszu na budowę gmachu dla seminarjum rabinackiego w Cincinatti.

Czy uznanie długów przez sowiety?

W Londynie odbyła się 20 kwietnia konferencja przedstawicieli potężnych trustów naftowych amerykańskich i angielskich (Standard Oil w New Jorku, Vacuum Oil w Londynie i Anglo American Oil Cy), na której zapadły dwie daleko idące decyzje: 1) postanowiono nabyć w całości wszystkie udziały angielskie Russian Oil Products Cy, oraz przejąć akcje angielskiej Medeway Oil and Storage Cy. 2) postanowiono ofiarować rządowi sowieckiemu 8 miljony funtów rocznie, jako stałą rentę za prawo zmonopolizowania zakupu i handlu nafty z wszystkich rosyjskich okręgów naftowych. —

Jak wynika z treści powyższych postanowień trusty amerykańskie wzięły w swe długie ręce całą produkcję nafty rosyjskiej i będą wykonywać kontrolę nad tem, co się dziać będzie w Baku na Kaukazie, nad morzem Kaspijskiem (Donosimy o tem również w Przeglądzie gospodarczym — Red.) Kapitał amerykański odniósł tutaj dwa zwycięstwa: jedno nad rządem sowieckim, drugie nad kapitałem angielskim, który został wchłonięty przez trusty Rockefellerowskie, oraz rozbity jeszcze przed rozegraniem finishu w osobie głównego antagonisty i konkurenta nafty amerykańsko-rosyjskiej — sir Henry Deterdinga, głównego akcjonarjusza i dyrektora światowego naftowego trustu angielsko-holenderskiego, Royal Duth Shell Cie.

Jest to ostatni więc a najwyżej przedostatni akt olbrzymiej a zaciekłej walki, którą toczyły między sobą dwa trusty monpolizujące produkcję i sprzedaż nafty na całym globie ziemskim. Trust angielski walczyl ze wszystkich sił i z użyciem wszystkich możliwych środków przeciw zawładnięciu przez Amerykanów naftą rosyjską. Tę naftę bowiem sprzedawali Amerykanie na Dalekim i na Bliskim Wschodzie po tańszych cenach, niż te na jakie mógł się zdobyć Royal Shell, ponosząc już straty. A obecnie, po wchłonięciu kilku mniejszych współzawodników w samej Anglji i po oczyszczeniu w ten sposób pola z partnerów, zagarnąwszy w swe ręce całą produkcję szybów naftowych rosyjskich, stanęli Amerykanie mocną stopą na rynku angieskim i postanowili założyć w samej Anglji, tuż przed nosem swego współzawodnika, wielkie rafinerje, w których przetwarzać będą ropę, przeznaczoną na użytek rynku wewnętrznego i Dominjów brytyjskich.

Dziesiątki miljonów dolarów kosztowała trusty amerykańskie bitwa o hegemonję naftową, która ciągnęła się omal rok cały w napięciu dramatycznem, a której etapami były ciągłe zniżki cen mające na celu zgnębienie rywala i wyciśnięcie zeń wszystkich środków obrony finansowej.

Za kilka dni rozegra się w Paryżu, gdzie ma nastąpić ostateczna ratyfikacja umowy z rządem Sowietów, definitywna batalja, po której berło królewskie przejdzie bezapelacyjne w ręce zwycięskich i triumfujących businesmanów z Wallstreet.

Ale... układ z rządem sowieckim zawiera klauzulę o niełada sensacyjnej treści. Klauzula ta mówi, iż warunkiem zasadniczym spełnienia kontraktu między rządem sowieckim a trustami amerykańsko-angielskimi jest strącanie z zysków corocznych pewnego odsetka, który... ma być przeznaczony na wypłatę odszkodowania dla byłych właścicieli rosyjskich szybów naftowych, wywłaszczonych przez rząd sowiecki w rewolucji październikowej.

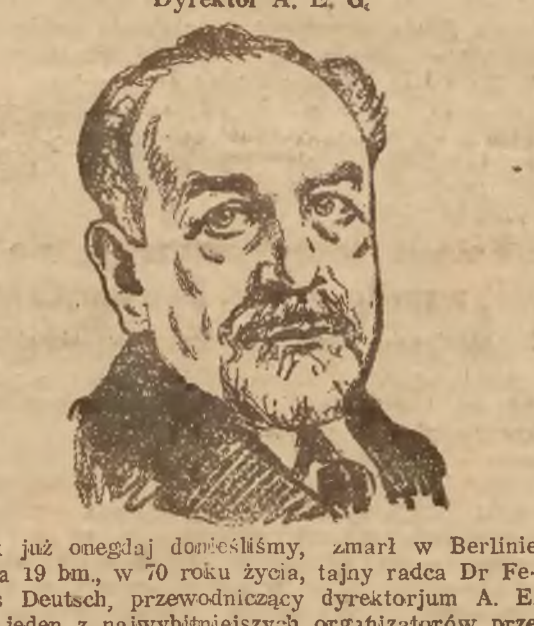
Klauzula ta stanowi precedens pierwszorzędnej wagi i doniosłości. Jest ona bowiem pierwszym krokiem na drodze do uznania i spłacania przez rząd sowiecki długów i zobowiązań w stosunku do przedrewolucyjnych właścicieli ruchomego i nieruchomego majątku w Rosji.

O ile konferencja paryska przyjmie i zatwierdzi tę klauzulę, będzie to fakt niezwykle doniosły w skutkach dla wszystkich wierzycieli Rosji Carskiej i Sowieckiej.

„Dobrze poinformowani" twierdzą, iż na wstawianie tej klauzuli do kontraktu rosyjsko-amerykańskiego wpłynął rząd Wielkiej Brytanji, który użyczał i użycza w dalszym ciągu swego poparcia trustowi sir Deterdinga.

Być może...

Dyrektor A. E. G.

Jak już onegdaj donieśliśmy, zmarł w Berlinie dnia 19 bm., w 70 roku życia, tajny radca Dr Feliks Deutsch, przewodniczący dyrektorjum A. E. G., jeden z najwybitniejszych organizatorów przemysłu niemieckiego. Zmarły był Żydem.

Powstanie klubu radjosłuchaczy w Krakowie

W Krakowie powstał ostatnio Klub Radjosłuchaczy, który ma na celu propagować w najszerszych sferach zainteresowanie się sprawami radjofonji. — Klub ten niema być, jak to zwykle bywa gdzieindziej stowarzyszeniem amatorów-techników, którzy zajmują się mniej lub więcej udałą konstrukcją aparatów, lecz skupiać chce przedewszystkiem laików, którym brak jeszcze teoretycznych podstaw i doświadczenia, ale którzy rozumieją znaczenie radja, szukają informacji, aby mogli w najkorzystniejszy sposób zastosować u siebie w domu najnowsze zdobycze i ulepszenia radjotechniki.

Klub, którego lokal mieści się w salonie firmy Philips przy ul. Sławkowskiej 1, (I. p.) już w bieżącym tygodniu rozpoczyna pracę, która będzie polegała na pokazach różnych różnych aparatów, chwytaniu audycyj różnych stacyj, na wykładach, na udzielaniu informacyi, próbowaniu przedkładanych przez członków radjoodbiorników itp. Stałe dyżury w klubie odbywają się codziennie z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt w godzinach od 7 do 9 wieczorem.

Pomoc i współpracę przyrzekł klubowi szereg wybitnych fachowców, m. in. prof. U. J. Wilkosz.

—o—

Amazonka hinduska wybiera się konno do Jerozolimy

(-si) Młoda Hinduska, miss Gaiatry, która swego czasu konno z Cannes przyjechała do Paryża, chce obecnie znowu zadziwić cały świat. Koleżanki tej nowoczesnej amazonki, która jeszcze przed kilku miesiącami była nagą tancerką we Variete, rozpoczęły przeciwko niej kampanję, zarzucając jej, że nie jest wcale Hinduską, że nie urodziła się w krainie Gangesu, fakirów i pagod, lecz ujrzała światło dzienne w suterynach pewnej ulicy paryskiej. Także przyjaciel amazonki wicehrabia Charlies d'Alauzier jest przedmiotem tej nagonki, albowiem zarzucają mu, że razem ze swoją przyjaciółką oszukują świat. Naprożno Gaiatre powołuje się na autogramy, które rozdziela w starodawnym języku Indyj. Oto bowiem zwabiono ją do hipodromu, gdzie sprowadzono prawdziwego Hindusa i zażądano od rzekomej Hinduski, by się z nim porozumiała. Ale miss Gaiatry milczała uparcie.

Miss Gaiatry nie wiele sobie z tego robi. Ostatnio postanowiła odbyć uroczysty wjazd do Jerozolimy, tym razem nie na koniu, lecz na ośle i to starą biblijną drogą z Bethleem do Jerozolimy. Miss Gaiatry była dotychczas buddystką, ale czego się nie robi dla reklamy? Obecnie stała się chrześcijanką. Kto wie, może wkrótce i do klasztoru wstąpi...

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

„Ksiądz Marek"

Poemat dramatyczny w 5 aktach J. Słowackiego

Jeszcze nigdy nie szła mi tak opornie recenzja. Wiem, że szczera należy się podzięka p. Sosnowskiemu za wznowienie „Księdza Marka", wiem dalej, że p. Sosnowski z prawdziwą się do tego poematu o polskim niezłomnym księdzu odnosi się miłością, wiem wreszcie, że p. Sosnowski jest jednym z nielicznych w Polsce artystów, którzy potrafią oddać patos Słowackiego z arcyludzką prostotą. Ale — i tu zaczynają się moje zastrzeżenia — czy koniec sezonu, pędzącego z niepowstrzymanem tempem od pięknej Simony w nocnej koszuli do włoskiej „Zazdrości", jest odpowiednią chwila dla „Księdza Marka"? Bo czy można go było odpowiednio przygotować, a zwłaszcza obsadzić?

Ale pomijam te wszystkie zastrzeżenia, bo o wiele ważniejszą jest kwestja zasadniczego ujęcia. „Ksiądz Marek", pomyślany jako odpowiedź na „Przedświt" Krasińskiego, jest gejzerem namiętności. Nie znam drugiego dramatu o tak prężnej dynamice bytu, o tak ostro zarysowanych potężnych indywidualnościach. Ojcami chrzestnymi „Księdza Marka" byli Towiański i Calderon, poeta więc szukał syntezy między najgłębszą unją z Bogiem, a tą rycerską poezją nowego chrześcijaństwa, której najwyższym wykwitem stał się „Książę Niezłomny".

Już sama struktura tego dramatu, ów ośmiozgloskowy wiersz, owe burzliwe furioso obrazów wybuchów namiętności, świetlanych wizyj, zapowiedzi metampsychozy duszy wymaga muzyki jako koniecznej scenicznej oprawy. „Księdza Marka" nie wyobrażam sobie bez muzyki, która wypowiada właśnie to, czego słowo wypowiedzieć nie może. Stary szablon ujęcia zabija uroczyste piękno tego poematu. Niestety, o tem wszystkiem a więc także i o nowej malarskiej szacie zapomniał p. Sosnowski. „Ksiądz Marek" czeka swego reżysera jak zresztą błaga o tego nowego reżysera cały polski dramat Słowackiego i Wyspiańskiego. Ale czeka też i aktorów, którzyby dorośli owym niezwykłym indywidualnościom, które wyłoniła z siebie nabrzmiała patosem, do głębi przeorana pługiem kosmicznych wizyj, upojona pokorną wiarą fantazja poety. Wprost dziwię się że niema aktorów, którzy nie marzą o takiej roli świętego wizjonera jaką jest „Ksiądz Marek". Że p. Sosnowski jest u nas ostatnim Księdzem Marklem? Niestety ulotnił się wizjoner z tej niepowszedniej kreacji, która zresztą wymaga zupełnego pamięciowego opanowania, a więc prawie — nieistnieje.

Albo taka postać Kosakowskiego, tego zawadjaki, zdrajcy, mordercy, a przy tem wszystkiem zdolnego w każdej chwili do rzucenia swego życia na szaniec dobrej sprawy, postać opętana demonizmem nęcić powinna każdego rasowego aktora. Gdyby się znalazł polski Kortner, ileżby z niej wydobył! A tymczasem p. Socha recytował tylko zadaną lekcję, recytował ze zwykłym swym, często niewyraźnym sposobem dykcji.

Wreszcie Judyta, którą chyba tylko z Hebblowską Judytą porównać można, chociaż jak prof. Kleiner utrzymuje, Słowacki najprawdopodobniej nie znał Hebbla, jest olbrzymią wprost postacią. Słowacki widział, być może, słynną swego czasu francuską tragiczkę Rachel i może z nią złączył swą Judytę. Nie żądamy od p. Hałacińskiej, by była Rachel, ale żądamy ludzkiego potraktowania tej roli. Koturnowy patos nie wiele tu pomoże.

Pomijam inne kreacje, jak regimentarza w ujęciu p. Buszyńskiego lub Starościca z Barku w ujęciu p. Burnatowicza, były to bowiem szablonowe, zwłaszcza u p. Buszyńskiego nawet głosowo nie wyposażone sylwetki, bo chciałbym zwrócić uwagę na pomyłkę w powierzaniu roli hetmana Braneckiego p. Strzeleckiemu lub generała Kreczetnikowa p. Komarnickiemu.

Nie, w ten sposób nie można i nie powinno się wystawić „Księdza Marka". P. Sosnowski krzywdę wyrządził przedewszystkiem sobie.

Ale może przyczyna tego fiaska tkwi znacznie głębiej? Może należałoby się spytać, czemu od dwóch lat nie mamy w Krakowie gościnnych występów? Czemuż dyrekcja nie pomyślała o innych artystach, jeśli własne siły są niewystarczające?

Dr M. Kanfer.

Na horyzoncie politycznym

Odpowiedź Anglji na notę Kelloga

W ubiegłą sobotę przesłał — jak wiadomo — rząd angielski ambasadorowi amerykańskiemu w Londynie odpowiedź swą na notę Kelloga.

Rząd brytyjski stwierdza w swej nocie, że projekt amerykański wywołał powszechne zainteresowanie w Anglji. Rząd brytyjski poprze projekt w granicach swych możliwości. Zapoznawszy się z treścią projektu amerykańskiego oraz z treścią poprawek, wniesionych do projektu przez rząd francuski, rząd angielski nie widzi poważnych rożnic w obu dokumentach, gdyż oba rządy wykluczają wojnę jako czynnik polityki państwowej. Francja czyni tylko zastrzeżenie tej treści, że pogwałcenie za sady przyszłego paktu przez jedną ze stron może spowodować inne do podjęcia takiej akcji, która może uczynić, iż znaczenie samego paktu zostanie przekreślone. Rząd angielski podziela otóż skrupuły francuskie, atoli, nie są dzi, aby art. 1 projektu Kelloga wykluczał akcję koniecznej samoobrony. To stanowisko zajął zresztą także i Kellog w swem przemówieniu 28 ub. m.

Co się tyczy artykułu 2, to rząd angielski nie widzi zasadniczej różnicy poglądów na ten artykuł, wyrażonych przez Stany Zjednoczone i Francję. Nota francuska proponuje włączenie do projektu amerykańskiego artykułu przewidującego, że w razie pogwałcenia traktatu przez jedną ze stron, inne zwolnione będą od zobowiązań zaciągniętych w tym traktacie wobec strony, traktat gwałcącej. Rząd brytyjski opierając się również na oświadczeniach, złożonych w tym względzie przez p. Kelloga, nie widzi trudności w przepowadzeniu w przyszłości takiego zastrzeżenia. W dalszym ciągu swej odpowiedzi Rząd brytyjski potwierdza już poprzednio złożone oświadczenia swych przedstawicieli o ugruntowaniu pokoju jako trosce głównej i dodaje, że zaciągnięte pod tym względem zobowiązania, płynące z paktu Ligi Narodów i traktatów locarneńskich, jako podstawowe, nie mogą być naruszane.

Nota kończy się oświadczeniem, że rząd brytyjski przyjmuje nowy traktat, w zrozumieniu, że płynące z niego zobowiązania nie mogą przesądzać swobody działalności rządu w obronie interesów, pokoju i bezpieczeństwa Imperjum Brytyjskiego, gdziekolwiek mogą być one zagrożone. Wreszcie nota zgadza się co do tego, że wyczekiwanie na przystąpienie do nowego traktatu wszystkich państw świata nie jest konieczne i wyraża nadzieję, że państwa te przystąpią do traktatu we właściwym czasie.

Prowokator, a nie policja

Jak aresztowano Belę Kuna?

Wiedeńska „Arbeiterzeitung“ przynosi sensacyjną wiadomość o tem, w jaki sposób policja austrjacka wpadła na ślad Beli Kuna. Oto były węgierski komunista, niejaki Aleksander Klein, który był swego czasu razem z Belą Kunem internowany, poznał go we Wiedniu i wydał go w ręce wiedeńskiej policji. Aleksander Klein jest najzwyklejszym prowokatorem, który z jednej strony atakuje emigrantów węgierskich za ich polityczny oportunizm, a z drugiej strony pozostaje na żołdzie policji. Przed trzema laty skazano go we Wiedniu na 18 miesięcy więzienia z powodu popełnionego oszustwa. Odsiedział tylko część kary, a następnie chcąc uniknąć wydalenia z Austrji, doniósł przed dwoma laty o ówczesnym pobycie we Wiedniu Beli Kuna. Policja nie wierzyła z początku informacjom Kleina, ale umożliwiła mu dalszy pobyt we Wiedniu. Przed kilku dniami miał Klein ostatecznie być wydalony z granic Austrji i został odstawiony do Czech. Stamtąd bezprawnie powrócił i znowu poznał na ulicach Wiednia Belę Kuna. Tym razem Klein otrzymał sowitą nagrodę, albowiem policja poleciła go węgierskiemu poselstwu we Wiedniu, które ma mu umożliwić powrót do Węgier.

Ta rewelacja „Arbeiterzeitung“ osłabia znacznie prestiż policji wiedeńskiej, która podała swego czasu, że była dokładnie poinformowana o pobycie Kuna we Wiedniu, zwlekała jednakowoż z aresztowaniem, by wpaść na ślady całego spisku.

Poseł traci mandat, gdy występuje z partji

Jak wiadomo, były czeski minister Stribrny, przynależny do partji czeskich narodowych socjalistów, od dłuższego czasu prowadził kampanję przeciwko przewodniczącemu partji prezydentowi senatu, Klofaczowi. Z tego powodu został Stribrny wraz z posłem Trnobrańskim, wykluczonym z partji. Partja zażądała od obu wydalonych posłów złożenia mandatu, ponieważ zobowiązali się swego czasu złożyć mandat na każde żądanie egzekutywy partji. Sprawa oparła się o sąd parlamentarny, który po dwudniowej rozprawie orzekł, że mnadaty Stribrnego i Trnobrańskiego są nieważne. Ten wyrok sądu ma bardzo poważne zasadnicze znaczenie dla życia parlamentarnego.

Młodzież francuska i Liga Nar.

W tym tygodniu ma się odbyć potężna manifestacja młodzieży francuskiej na rzecz Ligi Narodów. Na czele manifestacji stanie poseł Robert Picot, prezydent światowego związku inwalidów wojennych. Udział w manifestacji wezmą liczne związki młodzieży, a między nimi „Młoda Republika“, prowadzona przez Marka Sagniera „Francuska Młodzież Uniwersytecka“, Y. M. C. A., oraz rozmaite katolickie i żydowskie organizacje.

Ksiądz, który przyznaje się do współpracy z komunistami

Na marginesie procesu autonomistów alzackich.

Proces alzackich autonomistów zbliża się ku końcowi. Onegdaj zamknięto postępowanie dowodowe, a główny prokurator przystąpił do plaidoyer.

Ostatnim świadkiem, którego przesłuchano, był ksiądz Haegy, któremu przewodniczący zarzucił, że współpracował z komunistami, za co miał otrzymać naganę od biskupa w Strassburgu. Haegy oświadczył, że są w Alzacji sprawy, w których można iść ręka w rękę z komunistami. Są to sprawy gospodarcze oraz sprawy obrony kultury. Obrońcy ze swej strony zadali świadkowi cały szereg pytań, by wykazać, że Poincarego fałszywie poinformowano, jakoby oskarżeni przyznali się do winy. Przewodniczący nie dopuścił tych jednak pytań, wobec czego doszło do ostrych incydentów między sądem a obrońcami.

Większe wygrane loterji klasowej

W pierwszym dniu ciągnięcia 1 klasy 17-tej loterji klasowej padły następujące większe wygrane (częściowo podaliśmy je już wczoraj):

Zł. 70.000: 89106.
Zł. 15.000: 145133.
Zł. 5.000: 20782.
Zł. 2.000: 41118.
Zł. 1.000: 132058.
Zł. 500: 104728, 119904.
Zł. 400: 822, 1171, 17693, 49918, 56036, 149021, 151814.
Zł. 300: 1781, 3812, 10765, 32581, 45841, 48065, 54938, 62064, 77390, 99312, 99448, 136158.
Zł. 200: 27313, 42231, 45466, 50668, 54976, 67633, 68084, 73787, 84931, 102958, 103922, 106868, 116636, 130081, 131252, 136676, 148372, 149372.

— ZLOT ŻYD. SOC. MŁODZIEŻY ROBOT. „FRAJ HAJT“ okręgu krakowskiego i Zagłębia Dąbrowskiego odbędzie się w dniach 27 i 28 bm. w Ojcowie. Punkt zbiorny 9.30 rano w Ojcowie pod Bramą Krakowską. Wymarsz z Krakowa 27 bm. godz. 4 rano z lokalu przy ul. Starowiślnej 62.

V. Zjazd okręgowy Org. „Tarbut“

W niedzielę, dnia 27 bm. odbędzie się w Krakowie w sali „Przedświt-Haszachar“, Stradom 15, zjazd okr. organ. Tarbut dla Zach. Małopolski i Śląska z następującym porządkiem dziennym:

Posiedzenie I.

1. Zagajenie: Poseł Dr. Thon
2. Wybór prezydjum i Komisji zjazdu
3. Sprawozdanie z działalności Komitetu Okr O. Silberring
4. Drogi i cele Tarbutu w Polsce: M. Gordon i M. Margulies
5. Dyskusje.

Posiedzenie II.

6. Szkoła hebr. w Małopolsce: Dr W. Blattberg i L. Mandel
7. Akcja „Keren Hatarbut“: M. Gordon
8. Tarbut a ruch młodzieży: B. Z. Katz
9. Dyskusja i rezolucje
10. Wybór nowego Wydziału
11. Zamknięcie Zjazdu.

Początek zjazdu o godz. 10-tej przedpoł.

Z TEATRU, LITERATURY i SZTUKI

— **Z TEATRU ŻYDOWSKIEGO.** „Di jidysze szikse“, miła operetka w trzech aktach Szora, która tak bardzo podobała się naszej publiczności, będzie powtórzona dziś we wtorek o godz. 8.15 wieczór.

— **GOSCINNE WYSTĘPY DIANY BLUMENFELD I JONASA TURKOWA W MAŁOPOLSCE.** Zakończywszy z niebywałym sukcesem tournee po Wołyniu, znakomita para artystów Diana Blumenfeld i Jonas Turkow, rozpoczęła w tych dniach objazd większych miast Małopolski. Dnia 19 bm. odbył się pierwszy gościnny występ w Jarosławiu, poczem nastąpią występy w Przemyślu (pierwszy w sobotę) itd. Na repertuar trupy, złożonej pozatem z pierwszorzędnych sił składają się następujące sztuki: „Orzeł czy reszka?“ Verneuilla, „Prokurator Hallers“ Lindaua, „Ten który się sprzedał“ (przeróbka sceniczna z Zoli) i „Morfjum“ Herzera.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś we wtorek po raz trzeci „Ksiądz Marek“ Słowackiego z reż. Sosnowskim w roli tytułowej. Poemat Słowackiego powtórzony będzie we czwartek na przedstawieniu szkolnem o godz. 6-tej wieczorem. Na jutrzejszem przedstawieniu popularnem po cenach zniżonych „Zazdrość“ z dyr. Nowakowskim w roli głównej. W próbach urocza komedja Flersa-Caillaveta „Ładna historja“ („La belle aventure“), jeden z najbardziej sukcesowych utworów znakomitej spółki, który osiągnawszy w naszym teatrze w różnych sezonach 20 powtórzeń po 11-tu latach wraca na repertuar na jubileuszowe przedstawienie Konstancji Bednarzewskiej. Sprzedaż biletów rozpoczęła już kasa dzienna.

— **EGON PETRI W KRAKOWIE.** We środę, 23 bm. stanie znowu na estradzie Starego Teatru Egon Petri przed swoją gminą wiernych słuchaczy, którzy zawsze z podziwem wsłuchują się w grę tego wielkiego artysty. Petri jest bowiem nie tylko pianistą, ale przedewszystkiem głębokim i wyjątkowym muzykiem, który umie wszystkie intencje kompozytora przelać w dźwięk swej natchnionej gry, umie wzruszać i budzić podziw. To też zapowiedź koncertu Petriego wywołała w naszem mieście bardzo żywe zainteresowanie.

— **MOSKIEWSKI TEATR ŻYDOWSKI OPUSCIŁ BERLIN.** Moskiewski państwowy teatr żydowski, którego występy cieszyły się dużem powodzeniem w Berlinie, wyjechał obecnie do Frankfurtu n/Menem. Po kilku występach w Frankfurcie zespół żydowskiego teatru moskiewskiego wyruszył do Paryża, gdzie spędzi kilka tygodni.

Jak donoszą, przed wyruszeniem do Stanów Zjednoczonych moskiewski żydowski teatr państwowy przybędzie jeszcze w jesieni na krótki czas do Niemiec.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

OPERETKA ŻYDOWSKA (UL. BOCHEŃSKA)
Wtorek: „Di jidysze szikse“.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7.30 wiecz.)
Wtorek: „Ksiądz Marek“.
Środa: „Zazdrość“ (przedst. popul., ceny zniż.)

REPERTUAR KINOTEATRÓW

CORSO: „Bestja morska“.
NOWOŚCI: „Szulerka“.
UCIECHA: „Pociąg widmo“.
WARSZAWA: „Skandal w Petersburgu“.
SZTUKA „Pani ministrowa“.
WANDA: „Tułaczka księżny Trubeckiej“.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Postulaty kupiectwa w sprawie paszportów zagranicznych

Zjezd delegatów naczelnej rady zrzeszeń kupiectwa polskiego uchwalił:

Zwrócić się do władz miarodajnych z usilną prośbą o spowodowanie zmian obecnego stanu rzeczy na drodze całkowitego uwzględnienia postulatów zgłoszonych w swoim czasie przez komisję opinjodawczą przy prezesie komitetu ekonomicznego ministrów, a w szczególności spowodowanie:

1) by paszporty handlowe, czy to jednorazowe, czy też wielokrotne z terminem ważności, przewidującym czasokres conajmniej 1-o miesięczny na każdorazową podróż (przy opłacie wynoszącej wielokrotność 25 zł. od każdego wyjazdu) — wydawane były właścicielom, współwłaścicielom, członkom dyrekcji i rad zawiadowczych, prokurentom, oraz podróżującym handlowym, przedsiębiorstw, wykupujących świadectwa przemysłowe I i II kategorji handlowej bezpośrednio przez władze administracyjne I instancji — jedynie za przedłożeniem odpowiedniego świadectwa przemysłowego oraz dowodów dotyczących stanowiska osoby ubiegającej się o paszport zagraniczny;

2) by podobnie — bez potrzeby ubiegania się o uzyskanie jakichkolwiek zaświadczeń kwalifikacyjnych — bezpośrednio przez władze administracyjne I instancji wydawane były paszporty handlowe zagraniczne, ubiegającym się o to członkom prezydjum, dyrekcji i sekretarjatów korporacyj i zrzeszeń handlowych centralnych zawodowych i terytorjalnych, których listę ustali p. minister przemysłu i handlu;

3) by zaniechanem było wyliczanie w paszportach poszczególnych państw zagranicznych, na które paszport ma być ważnym, co zastąpić należy formułą: „do wszystkich państw z wyjątkiem...“;

4) by poczynione zostały odpowiednie kroki w kierunku uchylenia odczuwanych obecnie, bardzo znacznych trudności w uzyskiwaniu wiz zagranicznych poza granicami kraju, co jest szczególnie ważne przy przyjęciu zasady wyrażonej w punkcie 3-cim.

—oSo—

Stan zasiewów

Wskutek trwania niepomyślnych warunków atmosferycznych, stan zasiewów ozimych jest niezbyt pomyślny. Pewne straty są w życie, rzepaku i w jęczmieniu, natomiast stosunkowo mniej ucierpiała pszenica. W zachodniej części kraju (woj. Poznańskie, Pomorskie, Łódzkie i Krakowskie) nastąpiła pewna poprawa, zwłaszcza w zasiewach pszenicy, natomiast pogorszenie nastąpiło we wschodniej części kraju (szczególnie w Małopolsce Wschodniej). Pozatem poważna część zasiewów uległa przeoraniu pod nowe zasiewy. Panujące dość długo chłody opóźniły w całym kraju roboty wiosenne, które zresztą jeszcze nie wszędzie są zakończone.

Stan zatrudnienia i płace

W związku z ożywieniem produkcji w sezonowych gałęziach przemysłu, stan zarejestrowanych bezrobotnych na terenie całego państwa zmniejszył się w kwietniu o 16,366 osób. Liczba zarejestrowanych w P. U. P. P. bezrobotnych w dniu 7 maja br. wynosiła 148,508 osób, na terenie woj. Śląskiego 39,413 osób. Wśród zawodów kwalifikowanych liczba bezrobotnych spadła w grupie metalowców z 11.364 na 10,445, w grupie pracowników budowlanych z 18,733 na 13,043.

W dziedzinie płac ważniejsze umowy o podwyżkę zarobków zanotowano w kwietniu w przemyśle metalowym w Warszawie o 4 proc. z ważnością od 1 maja br., w przemyśle metalowym na Pomorzu o 5 proc. i w przemyśle cegielnianym pomorskim o 7 proc.

Eksport drzewa

Eksport drzewa i materjałów drzewnych z Polski przedstawiał się w poszczególnych miesiącach 1-go kwartału br. w tonach następująco (pierwsza cyfra — styczeń, druga — luty, trzecia marzec rb. papierówka 135,673 — 68,801 — 71,368, kopalniaki i okrąglaki 61,158 — 55,266 — 57,557, kloce, kłody i dłużyce 94,767 — 109,072 — 148,353, bale, deski i łaty 127,618 — 104,700 — 124,379, słupy telegraficzne — 3,717 — 3,075 — 4,453, podkłady kolejowe 8,667 — 10,121 — 17,207, wyroby bednarskie 2,995 — 2,173 — 2,337, forniery klejone i wyroby z nich 2,366 — 1,809 — 2,065.

W odróżnieniu od dwóch ostatnich kwartałów r. ub., eksport drewna nieobrobionego pod postacią kłód, kloców i dłużyc wykazał w I-ym kwartale br. znaczny wzrost. Fakt ten jest wysoce niepokojący i niebezpieczny dla produkcji tartacznej, zwłaszcza, że daje się zauważyć w dalszym ciągu spadek wywozu drewna nawpół obrobionego w postaci bali, desek i łat. Horoskopy wzmożenia eksportu drewna tartego w związku z zawarciem umowy drzewnej z Niemcami w zupełności zawiodły. Kontyngent dla wywozu drewna tartego z Polski do Niemiec, wynoszący 1,250.000 metr. sześć. rocznie, czyli około 104,000 metr. sześć. miesięcznie, nie został dotychczas wyzyskany, natomiast wzrósł wywóz drewna klocowego z Polski do tartaków niemieckich, w szczególności do tych które położone są na granicy polsko- niemieckiej. Właściciele tych tartaków chcą je za wszelką cenę utrzymać w ruchu i sprowadzają w wielkich ilościach w dalszym ciągu drewno okrągłe z Polski. Rozporządzając drewnem dłużycowem, zakupionem w Polsce, produkują oni i dostarczają bezpośrednio przedsiębiorstwom budowlanym drewno kantowe we wszystkich żądanych wymiarach i otrzymują za nie lepsze ceny aniżeli eksporterzy polscy, którzy, nie stojąc przeważnie w bezpośrednim kontakcie z konsumentem budowlanym, nie mogą z niemieckimi właścicielami tartaków konkurować. Importerzy niemieccy wykazują wielką rezerwę w zakupnie materjałów tartych; w szczególności zmniejszyło się zainteresowanie dla sosny.

Sprzedaż lasów

W ostatnich tygodniach przeprowadzono na terenie Wschodniej Małopolski dwie wielkie tranzakcje. Znaczna mianowicie część lasów barona Liebiga w powiatach Turka, Sambor i Stryj o obszarze około 70,000 morgów przeszła w ręce firmy „Górnośląskie Towarzystwo Akcyjne dla Przemysłu Drzewnego“. Druga część majątków leśnych barona Liebiga w przybliżeniu 60,000 morgów, położonych w powiatach Sołotwina, Bohorodczany i Stanisławów, nabył koncern drzewny, złożony z dwóch banków szwajcarskich z udziałem barona Liebiga oraz firmy Polskie Towarzystwo Akcyjne dla Przemysłu Drzewnego „Ofa“. Nowonabywcy planują budowę względnie rekonstrukcję dwóch starych tartaków i budowę nowego tartaku o 10 trakach w Stanisławowie. Tartak ten ma być połączony kolejką wąskotorową z odległym o 70 klm. lasem.

I Targi północne i wystawa rolniczo-przemysłowa w Wilnie

Od dn. 18 sierpnia do 9 września br. odbywać się będą w Wilnie pod protektoratem Marszałka Piłsudskiego I-sze Targi Północne i Wystawa Rolniczo- Przemysłowa, zorganizowane przez czynniki samorządowe, jak magistrat m. Wilna, Sejmiki oraz Polską Ligę Gospodarczą. Targi Północne mają dla Polski wielkie znaczenie zarówno pod względem gospodarczym, jak i politycznym. Ponieważ Targi Północne i Wystawa Rolniczo- Przemysłowa mają mieć charakter wystawy eksportowej, zainteresowanie wśród firm polskich jest bardzo znaczne. Biura I-szych Targów Północnych i Wystawy Rolniczo- Przemysłowej mieszczą się w Wilnie w magistracie i w Warszawie przy ul. Jasnej 24.

Polska ekspansja gospodarcza na Bliski Wschód

Niezależnie od rozpoczętych ze strony egipskiej starań o nawiązanie kontaktu gospodarczego z Polską, czego wyrazem podróż po Polsce radcy Izby Handlowej Egipsko- Polskiej w Kairze p. Trevesa, wszczęta została także identyczna akcja ze strony polskiej. Jako pierwsza platforma bezpośredniego zetknięcia egipskich i polskich sfer gospodarczych, brane są w rachubę tegoroczne VIII. Targi Wschodnie we Lwowie. Izba Egipsko- Polska projektuje bowiem udział w Targach grupy egipskiej, która objęłaby wzory produktów mogących u nas liczyć na zbyt. Eksponaty egipskie prócz owoców południowych i wyrobów przemysłu domowego, składać się mają przedewszystkiem z próbek bawełny, tak niezbędnej jako surowiec dla naszego przemysłu włókienniczego.

Równocześnie z wystawcami, zjechać mają do Lwowa i importerzy egipscy, aby korzystając z przeglądu wytwórczości polskiej, jakim są corocznie Targi Wschodnie, zorjentować się w możliwościach eksportu polskiego do Egiptu. Zainteresowanie Egiptu obejmuje przeważnie węgiel, wyroby żelazne, a więc przedewszystkiem maszyny rolnicze, a prócz tego tekstylja polskie, które coraz bardziej zdobywają sobie rynki bliskiego Wschodu.

Można więc mieć nadzieję, że inicjatywa Izby Egipsko- Polskiej w Kairze i Targów Wschodnich we Lwowie, otworzy polskiej ekspansji gospodarczej nowe drogi. Najlepszym dowodem szans powodzenia tej akcji, jest żywe zainteresowanie prasy francuskiej i arabskiej w Kairze. Ukazał się tam ostatnio cały szereg artykułów nawołujących do obesłania i zwiedzenia Targów Wschodnich, a utrzymanych w duchu dla Polski bardzo życzliwym.

Naftowa dyktatura Ameryki

Bez huku dział, bez trupów i krwi przelewu skończyła się w ubiegłym tygodniu od roku trwająca ciężka wojna między Ameryką i Anglją, wojna, która kosztowała Amerykę przeszło 60 miljonów dolarów, a Anglję na razie tyleż. Ta ostatnia jednak jako strona zwyciężona poniosła nieobliczalne straty na przyszłość.

Traktat pokojowy podpisany właśnie został w Londynie, a w nim dwa potężne koncerny naftowe Anglji: Russian Oil Products Co. i Mederway Oil and Storage Cy. przeszły na własność trustów naftowych Ameryki z Rockefellerem na czele.

Wojna prowadzona była stałą konkurencją i ustawicznem zniżaniem ceny nafty i produktów naftowych przez trusty amerykańskie, co wyczerpało angielski kapitał obrotowy i wszelkie kredyty do tego stopnia, że wreszcie Londyn wyciągnął do Wallstreet dłoń do zgody, zgody za cenę wyrzeczenia się raz na zawsze eksploatacji i handlu naftą rosyjską.

W ten sposób amerykański kapitał pobił Europę ostatecznie, a monopolizując naftę w swym ręku, stał się na rynku naftowym wszechświadowym dyktatorem.

—o—

POLSKI WĘGIEL DLA ROSJI SOWIECKIEJ. W ostatnich dniach Polska sprzedała Rosji Sowieckiej 24,000 ton węgla bunkrowego, przeznaczonego na potrzeby statków rybackich. Pierwszy transport tego węgla w ilości 2 statków wyjdzie z Gdyni w pierwszych dniach czerwca drogą morską do Archangielska. Wzamian za sprzedany węgiel, Polska zobowiązała się nabyć w Rosji odpowiednie partje tytoniu.

Do Kanady mogą emigrować tylko rolnicy

Kanadyjskie towarzystwa kolejowe zgłosiły nowe zapotrzebowanie na pracowników z Polski. Zapotrzebowanie towarzystwa „Canadian Pacific Railway“ obejmuje 2,348 pracowników rolnych, 35 służących i 90 rodzin rolniczych; towarzystwo „Canadian National Railwaya“ — 1,755 robotników rolnych Państwowe urzędy pośrednictwa pracy, którym Urząd Emigracyjny wydał odpowiednie instrukcje, podjęły dalsze kwalifikowanie kandydatów na wyjazd do Kanady z dniem 30. IV. br. Przedewszystkiem będą kwalifikowani kandydaci, którzy już uprzednio złożyli podania. Emigranci, przyjęci do obecnego kontyngentu winni przybyć do Kanady w czasie od 1 czerwca do 15 sierpnia br.

Rozbudowa i szybki rozwój Palestyny

O kontakt z administracją palestyńską. — Zgromadzenie Ustawodawcze. — Postęp w miastach i kolonjach.

Londyn. (ŻAT.). Znany przywódca sjonistów angielskich p. Józef Coven po prowrocie z podróży do Palestyny wygłosił w Klubie Angielsko-Palestyńskim w Londynie referat o swych spostrzeżeniach w Palestynie. Zdaniem p. Covena należy nieustannie

wywierać presję na administrację palestyńską w myśl postulatów sjonistycznych.

Brak autorytatywnej opinji publicznej nie pozwala urzędnikom palestyńskim orjentować się, co do wytycznych ich działalności. Żydzi, jako element budujący wystawiają, rzecz zrozumiała, znacznie więcej żądań aniżeli Arabowie. Jest więc rzeczą naturalną, że dla stanu urzędniczego żywioł arabski jest dogodniejszy. Również urzędnicy żydowscy nie są pod tym względem inni. Lecz, gdy postulaty żydowskie po przezwyciężeniu wszelkich formalności docierają do Wysokiego Komisarza Palestyny, nie napotykają one zwykle na trudności. P. Coven wskazał również, że należy się starać o ułożenie pojednawczych stosunków z Arabami. W tej dziedzinie brak działalności sjonistycznej jakiegokolwiek systemu. Składane są coprawda niekiedy oświadczenia o wzajemnej przyjaźni i szacunku, lecz praktycznych wniosków z tych oświadczeń się nie wyciąga. Należy się jednak liczyć z tem, że w niedalekiej przyszłości

Zgromadzenie Ustawodawcze Palestyny

stanie się faktem. Stosunki żydowsko- arabskie muszą być uregulowane. Należy przyjmować dzieci arabskie do szkół hebrajskich, należy Arabom zapewnić dostęp do instytucji społecznych i gospodarczych tworzonych przez Żydów. Wielokrotnie już zwiedziłem Palestynę — oświadczył p. Coven — lecz najlepsze wrażenie wywarła na mnie ostatnia podróż. Jerozolima i jej przedmieścia szybko się rozbudowują, również Chajfa rozwija się w szybkiem tempie. Dzielnica żydowska w Chajfie jest zbudowana na solidniejszych podstawach niż w Jaffie. Fabryka cementu „Nesher", fabryka mydła „Szomen" oraz młyny barona Rotszylda są w pełnym ruchu. Również w Tel-Awiwie sytuacja uległa znacznej poprawie. Daje się odczuć brak mieszkań, lecz ruch budowlany się wzmaga.

Naogół — zakończył swój referat p. Coven — sytuacja żydowska w Palestynie jest ugruntowana, zarówno w miastach jak i w kolonjach poczyniono znaczne postępy. P. Coven wyraził również swe uznanie dla wytrwałej i mozolnej pracy Żydów ortodoksyjnych z Polski w kolonji „Bnei-Brak", którzy gospodarują samodzielnie i bez pomocy z zewnątrz.

—oSo—

Przed zażegnaniem konfliktu w sjoniźmie amerykańskim?

Nowy Jork. (ŻAT.). Zgodnie z ogłoszonym obecnie urzędowym komunikatem, kierownictwo organizacji sjonistycznej w Stanach Zjednoczonych przekazało bezpartyjnej komisji zbadanie oskarżeń wysuwanych przez opozycję, która zarzuca kierownictwu amerykańskiej organizacji sjonistycznej popełnienie szeregu aktów, które przyniosły szkodę ruchowi sjonistycznemu w sensie politycznym i administracyjnym. Bezpartyjna komisja śledcza ma być mianowana przez prezydenta światowej organizacji sjonistycznej dr. Chaima Weizmanna. Obecne kierownictwo wyraża w komunikacie swym nadzieję, że śledztwo przeprowadzone przez powołaną do tego komisję wykaże całkowitą bezpodstawność zarzutów wysuwanych przez opozycję.

Jak się dowiaduje Żydowska Agencja Telegraficzna, doszło już do porozumienia co do składu komisji śledczej, w skład której wejdą wybitne osobistości żydowskie nienależące bezpośrednio do amerykańskiej organizacji sjonistycznej.

Rabini, a Jewish Agency

Nowy Jork. (ŻAT.). W Bolmarze, New- Jersey odbyła się 25-ta doroczna konferencja związku rabinów ortodoksyjnych w Ameryce. Między in. konferencja uchwaliła rezolucję, w której zawarte jest żądanie przyznania dla żydostwa ortodoksyjnego odpowiedniej reprezentacji w „Jewish Agency" żydowskiej siedziby narodowej. W innych rezolucjach zjazd wyraził swe zadowolenie z powodu coraz lepszej sytuacji żydostwa w Palestynie.

Zjazd wyraził swą sympatję dla działalności „Mizrachi" w Palestynie.

Upadek czytelnictwa żydowskiego w Rosji

Moskwa. (ŻAT.). Największe wydawnictwo żydowskie w Rosji sowieckiej „Szul un buch", które rozwijało żywioną działalność wydawniczą w ciągu 5 lat, zostało obecnie zamknięte. Jak donoszą, przyczyną unieruchomienia wydawnictwa jest reorganizacja przemysłu wydawniczego w związku z brakiem papieru na rynku.

Moskwa. (ŻAT.). Dziennik żydowski w Charkowie uskarża się, że w Kijowie gazety żydowskie są bardzo mało poczytne. Aczkolwiek w Kijowie mieszka około 20,000 zorganizowanych robotników żydowskich, „Emes" moskiewski sprzedawany jest tam w 800, zaś „Sztern" charkowski w 700 egzemplarzach.

Udział Żydów w uroczystościach na cześć niepodległości Litwy

Kowno. (ŻAT.). W uroczystościach, które odbyły się w związku z 10-leciem odzyskania przez Litwę niepodległości, wzięły czynny udział organizacje narodowe, gospodarcze i wyznaniowe żydostwa litewskiego. W synagogach odbyły się specjalne uroczyste nabożeństwa. Szereg osobistości żydowskich uzyskało medale pamiątkowe. Na skutek zaproszenia rządu litewskiego, przewodniczący tow. "Ezra" Dr. Sz. Wolf wygłosił przez radjo przemówienie w języku żydowskim o znaczeniu niepodległości Litwy dla Żydów litewskich. W związku z uroczystościami jubileuszowemi oczekiwano na Litwie szerokiej amnestji politycznej. Nadzieje te jednak całkowicie zawiodły. Z pośród licznych skazanych Żydów uwolniono na podstawie amnestji zaledwie 3 osoby.

Niezwykłe wydarzenie w Palestynie

Żyd sprzedaje swą 10-letnią córeczkę.

Jerozolima. (ŻAT.). Kowal żydowski Aron Nathan, który przed 30 laty przybył do Palestyny z Damaszku i osiedlił się w Jaffie, sprzedał swą 10-letnią córeczkę kupcowi mahometańskiemu Assadi, jako żonę dla jego 14-letniego syna. Cena kupna dziewczyny żydowskiej wynosiła 30 funtów. Synowie Nathana, którzy dowiedzieli się o akcie sprzedaży, zwrócili się z prośbą do rządu palestyńskiego, do naczelnego rabinatu, do rady narodowej oraz do egzekutywy sjonistycznej jak również do mufti mahometańskiego, aby nie dopuszczono do zaślubin. Nie bacząc jednak na wszystkie starania, w tych dniach odbyć się mają uroczystości weselne. Powyższe wydarzenie wywołało silne podniecenie w kołach żydowskich, mimo, że Aron Nathan, jest Żydem, pochodzącym z krajów mahometańskich.

—o—

OTWARCIE NOWEJ FABRYKI POŃCZOCH W TEL AWIWIE. W Tel Awiwie otwarta została nowa fabryka pończoch. Będzie to już 4-ta fabryka wyrobów pończoszniczych w Tel Awiwie. Wyroby tych fabryk znajdują zbyt w Palestynie oraz w krajach sąsiednich. W czynnych dotychczas 3 fabrykach pończoch zatrudniano przeszło 200 robotników.

TARCIA NA TLE RELIGIJNEM WŚRÓD ARABÓW PALESTYŃSKICH. Jak donosi dziennik arabski „Assiassa" w kołach mahometańskich Arabów omawiany jest obecnie projekt zwołania wszechpalestyńskiego zjazdu muzułmańskiego, który stanowiłby przeciwwagę odbytego niedawno w Palestynie zjazdu misjonarzy. Dyskusje te wywołały wśród chrześcijańskich Arabów inicjatywę zwołania wszechpalestyńskiego zjazdu chrześcijańskiego w Palestynie. Dziennik arabski stwierdza więc, że jedność Arabów palestyńskich poważnie jest zagrożona tarciami na tle religijnem.

HEBRAJSKI PRZEKŁAD KORANU. Dr. Józef Riwlin w Jerozolimie zakończył obecnie pełny ściśle naukowy przekład hebrajski Koranu. Dzieło to ukaże się wkrótce nakładem wydawnictwa „Dwir" które jest kierowane przez H. N. Bialika.

W cytadeli Jerozolimskiej w tych dniach otwarta będzie wystawa malarza żydowskiego Chaima Lipszyca. zawierająca 20 ilustracyj do tekstów Koranu. Po raz pierwszy w dziejach zostaną wystawione obrazy ilustrujące opowieści Świętej Księgi mahometan.

60-LECIE ZNAKOMITEGO RENTGENOLOGA PROFESORA LEOPOLDA FREUNDA. W związku z 60-leciem urodzin założyciela rentgenoterapji Żyda profesora Leopolda Freunda odbyła się na uniwersytecie wiedeńskim uroczystość, w której wzięli udział przedstawiciele świata lekarskiego Austrji, Niemiec i wielu innych krajów. Jubilat otrzymał setki depesz gratulacyjnych. Profesor Leopold Freund ogłosił dotychczas 260 rozpraw z dziedziny djagnostyki oraz terapji rentgenologicznej. Prace profesora Freunda niezmiernie wzbogaciły tę gałąź wiedzy lekarskiej.

ZAARESZTOWANIE POGROMCZYKA W CHARBINIE. Władze chińskie aresztowały znanego atamana kozaków amurskich Kownana, za to, że bez zezwolenia władz wydał czasopismo monarchistyczne. Kownan uprawiał w Charbinie usilną agitację pogromową i wydał szereg broszur i ulotek żydożerczych.

Program stacyj radjofonicznych

Wtorek, 22 maja

Kraków (566 m) 12 i 15 Komunikaty. 16'40—17'05 Pagadanka dla rodziców i wychowawców: Prof. Dr O. Nikodym: „Znaczenie matematyki dla rozwoju inligencji młodzieży szkolnej". 17'20—17'45 Transm. odczytu z Katowic („O Śląsku"). 17'45—18'40 Transm. y Warszawy (koncert muz. oper.) 18'40—19'05 Komunikaty. 10'05—19'15 Giełda rolnicza. 19'20 Transm. z Katowic („Domek trzech dziewcząt", operetka wg. muz. Fr. Schuberta). 22 PAT. 22'30—23'30 Muzyka tan.

Warszawa (1111 m) 12 i 15 Komunikaty. 17'20 Odczyt z Katowic. 17'45 Muz. oper. (m. in. arje Flotowa, Pucciniego, Wagnera). 19'05 Giełda z Krakowa. 19'20 Operetka z Katowic. 22 PAT. 22'30 Muz. tan.

Poznań (344.8 m) 13 Koncert. 14 Giełda 17'45 Koncert z Warszawy. 19'20 Operetka z Katowic. 23 Muz. tan.

Katowice (422 m) 16 Odczyt. 16'25 Komun. gospod. 16'40 Lektura polska. 17'20 Odczyt pt. Śląsk w gospodarce Polski. 17'45 Koncert z Warszawy (m. in. arje). 19'20 "Domek trzech dziewcząt", operetka wg. F. Schuberta. 22 PAT. 22'30 Muz. tan.

Berlin (484 m i 1250 m) 17 i 20'30 Koncerty.
Langenberg (468.6 m) 13, 18 i 20'30 Koncerty.
Zeesen (1250 m) 17 i 20'30 Koncerty.
Praga (348.9 m) 16'30, 19'15 i 20 Koncerty.

Szekel jest symbolem naszej przeszłości i przyszłości

W kalejdoskopie prasy

Nikt nic nie wie...

Charakterystyczny artykuł p. t. „Taktyka jedynki“ — zamieścił „Czas“ w numerze niedzielnym.

Komisje sejmowe zajmują w poszczególnych kwestjach stanowisko opozycyjne wobec rządu. Oto znowu onegdaj

> sejmowa komisja konstytucyjna odrzuciła żądanie jedynki o przyznanie jej czterech miejsc w Trybunale stanu i zamiast reprezentanta jedynki wprowadziła na listę kandydatów h. senatora Zubowicza, jako przedstawiciela radykalnego stronnictwa chłopskiego. Jest to tem ważniejsze, że przesądza poniekąd sprawę rozdziału kandydatów do komisji długów państwowych, na czem musi jedynce i rządowi bardzo zależeć.

Jutrzejsze obrady pełnego Sejmu zapowiadają się więc nie bardzo spokojnie:

> W kuluarach Izby zapowiada się postawienie wniosku o wotum nieufności dla jednego z ministrów, najprędzej na tle sprawy dekretu prasowego. Bardzo być może, że wniosek taki istotnie będzie postawiony — i że przejdzie.

Co ma w tej sytuacji czynić biedna, przegłosowywana jedynka? Biedaczka nie wie, co ma czynić.. A nie wie przedewszystkiem dlatego, bo nie zna, — jak wszyscy inni śmiertelnicy w Polsce, — zamiarów rządu.

> Gdyby była pewna, że rząd ciągłego prowokowania go nie zniesie że w szczególności nie zniesie stawiania i uchwalania wotum nieufności przeciwko sobie, — to taktyka jej musiałaby się niewątpliwie do tego faktu dostosować. Musiałaby się wtedy liczyć z faktem ignorowania Sejmu przez rząd, odraczania go lub nawet rozwiązania i rozpisania nowych wyborów. Na czemże takie „liczenie się“ mogłoby zaś polegać? Na biernem zachowaniu się jedynki wobec opozycyjnych metod reszty Sejmu i na wyczekiwaniu dalszych wypadków, w których te opozycyjne metody okażą się błędnemi. Należałoby przypuszczać, że Sejm zreflektowałby się po pewnym czasie i zagrożony ostrym konfliktem z rządem, sam by uważał za stosowne wejść na drogę szukania porozumienia.

Ale przywódcy opozycyjnych stronnictw sejmowych nie liczą się dziś — zdaniem „Czasu“, — z możliwością odraczania lub rozwiązania Sejmu. Opozycja jest podobno zdania, że

> **rząd czuje się w tej chwili o wiele słabszym, niż dotychczas i że musi oglądać się na sejm.** Wyobrażają sobie (opozycjoniści), że nastąpi na pewien czas **wycofanie się premjera gabinetu z kierownictwa polityką** i że wówczas sejm ujmie w swoje ręce napowrót ster życia państwowego, a przynajmniej uzyska bardzo silny na to wpływ.

O ileby tak istotnie było, to „jedynka“ musiałaby wyjść ze swej roli obserwatora, majoryzowanego (?) i postponowanego (?!) przez... większość sejmową.

> Musiałaby też wystąpić ze skuteczną akcją, celem przeszkodzenia, aby ten Sejm i Senat przemienił się — podobnie jak poprzedni — w organ starający się obezwładnić rząd wykonawczy. Można to tylko osiągnąć przez zmianę regulaminu sejmowego, a przedewszystkiem konstytucji, do czego ktoś wreszcie musi dać inicjatywę.

My nic nie wiemy. Jedynka nic nie wie. — „Rząd zaś dotychczas niczem swego przyszłego stanowiska nie zdradza“.

„Ignoramus“ w filozofji jest rzeczą przykrą. Ale „ignoramus“ w polityce jest już stanem całkowicie... niezdrowym. (b)

Alibi Klepetarza - zachwiane

Dramatyczne sceny w procesie o zamordowanie Margit Vörösmarty.

Sobotni dzień procesu o zamordowanie Margit Vörösmarty obfitował w prawdziwie dramatyczne sceny. Oto zjawił się na sali świadek Egon Exner z Giczynu na Słowaczyźnie, który rozbił w puch dotychczasowe alibi Klepetarza. Świadek opowiada, że krytycznej nocy tj. z 15 na 16 lipca 1926 r. wsiadł w Giczynie do pociągu i chciał zająć miejsce w pewnym wagonie, w którym siedziało trzech panów i jedna dama. W drzwiach wagonu stał pewien mężczyzna, który robił na nim wrażenie Słowaka. Ów mężczyzna nie chciał go wpuścić do wagonu, ale świadek nie dał się odstraszyć i zajął miejsce. Świadek słyszał, jak jego sąsiedzi mówili między sobą, że jadą z Pragi nad jezioro Czorba.

Na pytanie przewodniczącego, czyby rozpoznał tych panów, odpowiada świadek, że im się dokładnie przypatrzył i napewnoby ich rozpoznał. Przewodniczący wzywa Michalkę, w którym świadek stanowczo rozpoznaje owego mężczyznę, który mu wzbraniał wstępu do wagonu. Świadek rozpoznał też Sikorskiego.

Na pytanie przewodniczącego, czyby rozpoznał trzeciego pana, oświadczył świadek, że pamięta go dokładnie, albowiem zwrócił uwagę na jego budowę czaszki. Świadek przypomina sobie, że ów trzeci pan nosił okulary, które wciąż zdejmował. Na wezwanie przewodniczącego zbliża się dr. Klepetarz, blady jak śmierć i trzęsący się na całem ciele. Świadek wybucha głośnym płaczem, a następnie pokrywa twarz rękoma wołając: „Tak, to jest ten!“ Na żądanie przewodniczącego dr. Klepetarz wkłada okulary. Świadek wśród łez rozpoznaje w Klepetarzu trzeciego towarzysza owej damy. Exner opowiada, że czytając sprawozdania z procesu, przypomniał sobie dokładnie ową pamiętną noc. Nie wiedząc, co ma robić udał się do prokuratora z Giczynu, który mu poradził, by zgłosił się do sądu. Świadek zgłosił się, przypuszczając, że stwierdzi w ten sposób alibi Klepetarza i dlatego jest obecnie tak głęboko wzruszony, ponieważ rozpoznaje w nim jednego z uczestników podróży.

Dr. Klepetarz podtrzymuje swoje twierdzenie, że nigdy nie był w Słowacji, a na wezwanie przewodniczącego, by wszystko powiedział, co może go ocalić, prosi o wykluczenie jawności, albowiem chce podać intymne szczegóły ze swego życia.

Przesłuchano jeszcze raz kochankę Klepetarza, Marję Kowacz, która stanowczo utrzymuje, że Klepetarz w krytycznym dniu był z nią razem w Pradze.

WESOŁY KĄCIK

SKROMNY AKTOR.

Niemiecki artysta dramatyczny, Edelsbacher, występując gościnnie w jednem z miasteczek niemieckich, kazał wydrukować wielkie plakaty reklamowe z temi słowy tłustym drukiem:

„Faust W. Goethego. Rolę Mefista odegra O. Edelsbacher. Obaj z Frankfurtu nad Menem

OPISOWO.

— Co porabia pański przyjaciel Meyer? Jak mu się powodzi? Już dawno go nie widziałem. Jak wygląda?

— Nie pytaj pan lepiej, wygląda jak kartkowy kalendarz w grudniu!

WSZYSTKO W KOMPLECIE.

Moniek ożenił się. Przyjaciel jego Zyga przychodzi w odwiedziny i ogląda skrupulatnie żonę Mońka. Szeptem mówi mu do ucha:

— Ty, całkiem w zaufaniu powiem ci, że mi się twoja żona nie podoba. Dlaczegoś ją właściwie wziął? Przecie trochę garbata, jąka się, zezuje...

— Możesz głośniej mówić: jest także głucha!

ROZCZAROWANA EWA.

— Bajecznie tu, Wandziu, ta samotność! Człowieka nie widać wokoło!

— Pocóż tedy ubrałam nową suknię?

Ze sportu pływackiego

ZAWODY ELIMINACYJNE przed Mistrzostwami Słowiańskiemi w Pradze odbędą się dnia 24 czerwca w Krakowie. Komisja Sportowa P. Z. P. wyznaczyła z Krakowa do biegów następujących zawodników: Nowakówna (A. Z. S.), Sienkowski, Trytko (Cracovia), Schönfeldówna, Schönfeld, Rittermann II, Soldinger II (Makkabi).

PROTEST MAKKABI KRAKOWSKIEJ przeciw zawodom w Y. M. C. A., na które ze względu na stanowisko gospodarzy nie dopuszczono zawodników żydowskich oraz konflikt jaki na tem tle powstał w Związku, zlikwidował Zarząd P. Z. P. oświadczeniem: „że zawody w tych warunkach urządził tylko w drodze wyjątku i że na przyszłość będzie się za wszelką cenę starał jakichkolwiek konfliktów na tem tle uniknąć i z zasadniczego stanowiska nie ustępować“.

Powyższe oświadczenie notujemy z przyjemnością, a kierownictwu sekcji pływackiej Ż. K. S. Makkabi należy się podziękowanie za godne zastąpienie i obronę żydowskich pływaków.

KRAKOWSKI ZWIĄZEK PŁYWACKI pertraktuje z jednym z najlepszych trenerów węgierskich w sprawie powierzenia mu treningu pływackiego przez czerwiec, lipiec i sierpień. Akcję sprowadzenia trenera poparł wybitnie Miejski Komitet Wychowania Fizycznego.

SEZON PŁYWACKI W KRAKOWIE jeszcze się nie rozpoczął z powodu nieodpowiedniej aury i niewykończenia robót, związanych z uruchomieniem basenów w Parku Krakowskim oraz Szkole Podchorążych w Łobzowie.

SEKCJA PŁYWACKA Ż. K. S. MAKKABI w Krakowie komunikuje: Sekretarz sekcji p. Gehorsam przyjmuje wpisy, udziela wszelkich informacyj w sprawie ulgowych biletów wstępu do pływalni oraz lekcyj elementarnego pływania we wtorki i czwartki od 8—9 wiecz. w lokalu klubowym przy ul. Gertrudy 8.

ZAWODY PŁYWACKIE o mistrzostwo Krakowa w biegach i skokach odbędą się dnia 8 lipca b. r.

—o—

KRYNICA STOLICĄ SPORTÓW ZIMOWYCH W POLSCE. (kap.) Jak wiadomo, Krynica już w roku ubiegłym wybudowała skocznię narciarską jedną z największych w Europie, oraz specjalne tory — saneczkowy i do hockeya na lodzie. W roku bieżącym zostaniejeszcze wybudowany olbrzymi tor na przestrzeni 7 klm. Krynica stanie się więc właściwą stolicą sportów zimowych w Polsce, acz dogodniejsze ku temu warunki naturalne posiada Zakopane, które jednak niedokonuje żadnych w tym kierunku inwestycyj.

GRZEGÓRZECKI K. S.—Ż. K. S. „HAGIBOR“ (19. bm.) 3:0 (3:0). Przedmecz: „Grzegórzecki“ K. S. (rez.)—Ż. K. S. „Hagibor (rez.) 2:2 (2:1).

Pamiętniki lorda Asquitha

Memorjał Herberta Samuela w sprawie Palestyny.

W jesieni wyjdą nakładem londyńskiej firmy Cassel et Co. „Memories and Reflections“ lorda Asquitha. Pamiętniki te już teraz wzbudziły olbrzymie zainteresowanie, a „Daily Telegraph“ ogłosił niedawno niektóre fragmenty. Między innemi dowiadujemy się z tych pamiętników, że już w styczniu 1915 roku przedłożył Herbert Samuel rządowi angielskiemu memorjał, dotyczący przyszłości Palestyny. Herbert Samuel zaproponował, aby Palestynę przeznaczyć dla Żydów. Asquith pisze w swoim pamiętniku: „Herbert Samuel myśli, że będziemy mogli do tej niewiele obiecującej krainy przenieść 3—4 miljonów Żydów, co zrobi dobre wrażenie na tych Żydach, którzy do Palestyny nie wyemigrują. Dnia 13 marca wraca lord Asquith jeszcze raz do tego tematu. Dziwi się, że Lloyd George, który „dotychczas wcale się nie troszczył o Żydów, o ich przeszłość lub przyszłość“, tak żywo się zainteresował projektem Samuela. Asquith tłómaczy to sobie tem, że Lloyd George jest zdania, iż „byłoby zbrodnią pozostawienie świętych miejsc pod protektoratem agnostycznej i ateistycznej Francji“.

Pozatem zawierają pamiętniki mnóstwo niedyskrecyj pod adresem żyjących jeszcze obecnie polityków angielskich. Znajdujemy w nich zwłaszcza, rozmaite złośliwe uwagi, tyczące się tak Lloyd George'a, jak Winstona Churchilla. Zdaje się, że Asquith podziwiał obu tych polityków, ale nie chce się do tego przyznać. Pisze o nich: „Nasi dwaj bombastyczni mowcy Lloyd George i Winston, posiadają obaj dobre mózgi, różniące się jednakowoż między sobą. Ale oni mogą tylko myśleć wtenczas, kiedy gadają, tak samo jak wielu ludzi może tylko wtenczas myśleć, kiedy piszą, podczas gdy większość ludzi wcale nie może myśleć!“

Wiadomości z kraju

Rada partyjna Org. Sjońskiej wschodniej Małopolski

W ubiegłą niedzielę odbyły się we Lwowie narady Organizacji sjonistycznej wschodniej Małopolski. Na zjazd przybyło 40 delegatów. W skład prezydjum weszli Dr Halpern (Stanisławów), Reichmann (Przemyśl), Dogilewski (Lwów) i Mandel (Rawa Ruska). Poseł Reich wygłosił dłuższy referat o sytuacji politycznej, rozprawiając się w ostry sposób z opozycją. Wskutek ostrego tonu przemówienia posła Reicha, doszło ze strony opozycji do burzliwych scen, tak, że przewodniczący musiał przerwać posiedzenie. Wniosek opozycji w sprawie dopuszczenia do Rady Partyjnej trzech członków, którzy wystąpili z Rady Partyjnej z powodu opozycyjnego stanowiska wobec polityki Egzekutywy sjonistycznej, został przyjęty większością głosów. Przeciwko temu wnioskowi występował energicznie poseł Reich. Referat o konferencji łódzkiej wygłosił Dr Rothfeld.

Wielki Tarnów -- czyim kosztem?

„Zastępca ortodoksji żydowskiej" głosuje i agituje przeciw interesom żydowskim.

(Kor. wł.) Tarnów, 20 maja.

Już dawno ratusz tarnowski nie był widownią tak namiętnej walki dwu przeciwnych obozów o pewną koncepcję, jak na ostatniem posiedzeniu Rady Miejskiej, gdy chodziło o sprawę przyłączenia gmin podmiejskich do Tarnowa. Miasto nasze stawia teraz pierwsze kroki do pełnego rozwoju i nie ulega wątpliwości, że włączenie kilku podmiejskich gmin do miasta leży na linji jego żywotnych interesów. Chodzi jednak o pytanie, ile i które gminy podmiejskie winne ulec inkorporacji. Gminy Chyszów, Dąbrówka infułacka i Świerczków stanowią sferę, na której terenach staną fabryki związków azotowych i dlatego kwestja wcielenia tych gmin do miasta nie powinna podlegać żadnej dyskusji. Zachodzi jednak pytanie, jakie korzyści przemawiają za włączeniem Skrzyszowa, Rzędzina i Gumnisk do Tarnowa? Jedno jest pewnem, że mieszkańcy tych trzech gmin stawiają najtwardsze warunki przyłączenia się do miasta, a sami zastrzegli dla siebie zwolnienie od wszelkiego rodzaju danin miejskich przez dłuższy okres lat. A więc czyje kieszenie płaciłyby owe olbrzymie świadczenia materjalne, jakie miasto musiałoby dawać tym gminom wzamian za ich zlanie się ze sobą? Naturalnie, że kupiectwo tarnowskie i tak już przeładowane ogromem podatków i danin rozmaitej maści i gatunku, a wszystko po to tylko, by PPS. miała lepsze szanse przy nadchodzącej kampanji wyborczej do Rady Miejskiej i by chadecy upiekli swoją pieczeń żydożerczą, bo żywioł żydowski straci na sile procentowej.

A najsmutniejszem jest to, że w tej robocie, która z punktu widzenia frazeologji tej czy owej partji byłaby zrozumiałą, maczał swoje ręce i „zastępca ortodoksji żydowskiej" osławiony p. Dr. Silbiger, który mimo cywilną odwagę jawnie agitować i głosować za przyłączeniem wszystkich gmin podmiejskich czyli, innemi słowy, za zdwojeniem ciężarów podatkowych, pod których obuchem beznadziejnie jęczy ogół mieszczaństwa, a z niem i społeczeństwa żydowskiego w Tarnowie. Wszyscy Żydzi tworzyli prawie zwarty front na Radzie Miejskiej w obronie dobrze zrozumianych interesów miasta i ludności żydowskiej, tylko Dr. Silbiger, ten „patentowany" obrońca(!) religji(!) żydowskiej znalazł się po zdradzieckuj we wrogim dla interesów żydowskich obozie. Tak więc, o ile władze nadzorcze zatwierdzą przyłączenie do Tarnowa będących w mowie sześciu gmin, kupiec two i rękodzieło żydowskie będą miały p. Silbigerowi do zawdzięczenia, że ich to przedewszystkiem krwawo okupionym sumptem powstaną na peryferjach nowe drogi, kanały, wodociągi i szkoły dla nowozaakwirowanej ludności podmiejskiej.

Polskie samoloty pasażerskie

Niezależnie od inicjatywy ministerstwa komunikacji, które zakupiło licencję na budowę w Polsce samolotu komunikacyjnego typu Fokker F. VII, trzy polskie wytwórnie samolotów są w trakcie budowy płatowców komunikacyjnych własnych typów, opracowanych przez polskich konstruktorów, przy użyciu polskich materjałów.

Projekty tych płatowców, obliczonych na 6 pasażerów i 2 ludzi załogi, zgłoszone do konkursu, wyznaczonego przez ministerstwo komunikacji na dzień 1 czerwca br. Same zaś płatowce znajdują się częściowo już w budowie, a pierwsze próbne ich loty przewidywane są przed końcem bieżącego roku.

W razie pomyślnych wyników w powietrzu, samoloty te stopniowo wprowadzone będą do polskiej komunikacji powietrznej, celem zastąpienia obecnie używanych samolotów obcych.

Straszna zbrodnia pod Wieliczką

Przed kilkoma dniami zauważono na drodze gminnej, prowadzącej do przysiółka Japanki w pow. wielickim w bezprzytomnym stanie leżącego i broczącego krwią Józefa Ciastonia, lat 42 liczącego, górnika, zamieszkałego w Japankach, który po chwili skonał. Dochodzenia policyjne ustaliły, że dnia 10 bm. o godz. 22 zaczaił się na Ciastonia niejaki Franciszek Szlachta (lat 40) rolnik, zamieszkały w tej samej wsi, który rzucił się na Ciastonia, zadając mu równocześnie cios w lewą skroń dużemi żelaznemi kleszczami. Napadnięty Ciastoń nie stracił przytomności i broniąc się przed napastnikiem uderzył go laską w głowę. W końcu Szlachta zadał Ciastoniowi kilka śmiertelnych ran w głowę, wskutek tego Ciastoń zmarł. W czasie oględzin zwłok znaleziono w rękach Ciastonia pukiel włosów które, jak stwierdzono, wyrwane zostały z głowy Szlachty. Na kami zelce zaś Szlachty pozostały ślady krwi Ciastonia.

W związku z tą zbrodnią aresztowano niejaką Rozalję Wilczkową, lat 38, która miała nakłonić Szlachtę do tego zbrodniczego czynu.

Szlachtę i Wilczkową osadzono w areszatch sądowych w Wieliczce.

—o—

ZGON RABINA Z BRODÓW. W Brodach zmarł tamtejszy rabin Abraham Steinberg, znany uczony żydowski i wybitny autorytet wśród sfer rabinackich.

STULECIE „OSSOLINEUM". Z końcem bieżącego tygodnia p. minister oświaty Dobrucki udaje się do Lwowa w celu wzięcia udziału w uroczystym obchodzie 100-lecia „Ossolineum", mającym się odbyć w dn. 27 bm.

POWSZECHNY UNIWERSYTET REGJONALNY W ZAKOPANEM. (kap.) Sekcja Powszechnych Uniwersytetów uruchamia w lipcu bieżącego roku w Zakopanem Powszechny Uniwersytet Regjonalny im. St. Witkiewicza, którego wykłady poświęcone będą geologji, faunie i florze Podhala i Tatr. Równocześnie z wykładami odbywać się będą pod kierownictwem prelegentów wycieczki geograficzno przyrodnicze.

CZTERECH ŻYDZI WYGRALI 70.000 ZŁOTYCH Onegdajsza wygrana pierwszej klasy loterji państwowej w sumie 70.000 zł padła na los, sprzedany w Łodzi czterem obywatelom żydowskim.

PANIOM POD ROZWAGĘ. W jednym z warszawskich tramwajów zdarzył się humorystyczny incydent. W godzinach wieczornych, kiedy zazwyczaj panuje w tramwaju wielki ścisk, siedziało w przedziale kilka pań, które nie bacząc na brak miejsca, ułożywszy sobie nogę na nogę prowadziły spokojnie konwersację między sobą. Nagle doszedł do jednej z tych pań pewien starszy pan, który delikatnie ułożył owej pani nóżki w normalnej pozycji. Zewsząd dały się słyszeć głosy oburzenia, atoli ów starszy pan oświadczył: „Jestem zdymisjonowanym generałem. Podobają mi się wprawdzie piękne nóżki pań, atoli pozycje, w których panie siedzicie, uniemożliwiają użycie miejsc w tramwaju pomiędzy ławkami. Zainteresowane panie usunęły się dyskretnie z wagonu, a towarzyszyły im ironiczne uśmiechy „poszkodowanych" mężczyzn...

MONARCHIŚCI ROSYJSCY POZOSTAJĄ WE WIĘZIENIU. Monarchiści rosyjscy, aresztowani w związku z zamachem na sowieckiego przedstawiciela misji handlowej Lizarewa, zwrócili się, jak wiadomo, do sądu z prośbą o wypuszczenie ich na wolność za kaucją. Sąd odrzucił prośbę aresztowanych Rosjan.

ZWROT W ŚLEDZTWIE W SPRAWIE ARESZTOWAŃ 1-MAJOWYCH. Jak słychać, komisarz Torn, który do niedawna prowadził śledztwo w sprawie wypadków 1-majowych, zrzekł się prowadzenia dalszego śledztwa z powodu zarzutów jednostronności, z jakimi spotyka się ze strony prasy żydowskiej.

DEMONSTRACJE KOMUNISTÓW W ŁODZI. W ub. niedzielę w Łodzi poseł komunistyczny Bitner usiłował na pl. Leonarda wygłosić przemówienie antypaństwowe. Gdy policja rozpędziła zgromadzenie, usiłował pos Bitner uformować pochód i skierował się na ul. Piotrkowską. Tu jednak oddział policji rozproszył demonstrantów i zmusił komunistów do rozejścia się, przyczem aresztował kilku z nich

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma, prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc czerwiec, załączonym do dzisiejszego numeru czekiem P. K. O.

WYROK W SPRAWIE KOMUNISTÓW WOŁYŃSKICH — PRAWOMOCNY. Sąd najwyższy w Warszawie wydał orzeczenie, na mocy którego skargę kasacyjną 143 komunistów na terenie „zachodniej Ukrainy" pozostawił bez uwzględnienia, a wyroki I. instancji w Łucku i II. instancji w Lublinie zatwierdził. Jak wiadomo, wyrokiem tym 9 komunistów skazanych zostało na bezterminowe ciężkie więzienie, 4 na 15 lat ciężkiego więzienia, 40 po 10 lat, 12 po 6 lat i 59 po 4 lata.

PROCES O ZABÓJSTWO PREZYDENTA ŁODZI. Dziś sąd apelacyjny w Warszawie będzie rozpatrywał sprawę Rydzewskiego, współzabójcy prezydenta Łodzi, śp. Cynarskiego. Rydzewski został pod silną eskortą przywieziony do Warszawy i umieszczony w więzieniu przy sądzie. W procesie jego zeznawać będzie niejaki Lutosławski, jako główny świadek oskarżenia. Lutosławski jest znany w Łodzi jako kierownik brygady bandyckiej.

DO BURZLIWYCH SCEN doszło w sądzie lwowskim w czasie odczytywania wyroku przeciw 20 złodziejom. Złodzieje zostali skazani na kary od 14 dni do 4 lat. W czasie odczytywania wyroku tłum krewnych i „przyjaciół" wdarł się do sali rozpraw, dopiero dzięki interwencji policji udało się przywrócić spokój.

NOWY PROCES BISPINGA. W Grodnie odbyła się sensacyjna sprawa ordynata Bispinga, oskarżonego o zabójstwo z premedytacja, o podpalenie wsi oraz o pobicie szeregu osób. Czynów tych dokonał Bisping na tle wypadków w pierwszych dniach niepodległości Polski. Wówczas odgrywał on pewną rolę przy zaprowadzeniu ładu i porządku na terenie grodzieńszczyzny. Sprawę tę rozpatrywał na sesji wyjazdowej Wileński Sąd Apelacyjny, który wydał wyrok uniewinniający Bispinga. W motywach sąd zaznaczył, iż Bisping działał z pobudek patrjotycznych.

ZAMORDOWAŁ RODZINĘ I POPEŁNIŁ SAMOBÓJSTWO. Z Łodzi donoszą: Onegdaj późnym wieczorem w miasteczku Łęczyce (województwo łódzkie), urzędnik tamtejszego starostwa, 30-letni Józef Henryk Bałaban, po sprzeczce ze swą żoną, wydobył w uniesieniu rewolwer i położył trupem naprzód swą żonę, później maleńkie, śpiące w kołysce dziecko, a następnie sam pozbawił się życia.

SAMOBÓJCA POD KOŁAMI POCIĄGU (kap.) Onegdaj za Szaflarami rzucił się w celu samobójczym pod koła pociągu pospiesznego, zdążającego z Warszawy do Zakopanego włościanin z Bańskiej Jan Ślimak. Samobójca poniósł śmierć na miejscu. Zwłoki jego pozostawiono do przyjęcia komisji sądowo lekarskiej. Przyczyny samobójstwa nie zdołano ustalić.

Czego się można nauczyć u p. Radwana za 30 złotych

Onegdaj wygłosił w sali Starego Teatru p. Dr Radwan-Prągłowski z Warszawy wykład o swym systemie autosugestji. Prelegent, nawiązując do teorji zmarłego francuskiego uczonego Coueго, opowiedział kilka przykładów o tem, jak wyleczył rozmaite chore osoby. Sugestja jest w rzeczywistości także autosugestją i tem się różni od hypnozy, że osoba w stanie hypnozy traci niejako kontakt z otaczającym ją światem, podczas gdy w stanie sugestji zachować może zupełną świadomość zjawisk życia.

Prelegent przystąpił następnie do szeregu demonstracyj, które naogół mu się udały. Wmówił więc rozmaitym ludziom drogą sugestji, że nie mogą ręki podnieść, albo też rozerwać spleconych ze sobą palców. Jedna pani rzekomo uwierzyła, że ma talent recytatorski, a nawet zarecytowała głośno jakiś poemat. Pytanie tylko zachodzi, gdzie się w tych eksperymentach kończy hypnoza, a zaczyna sugestja.

Słuchacze otrzymali przy wejściu coś w rodzaju komunikatu, donoszącego, że p. Dr Dadwan prowadzi kurs korespondencyjny praktycznej psychologji. Za opłatą 30 złotych można uspokoić swe nerwy, usunąć bóle głowy, pozbyć się bezsenności, przestać pić i palić, pozbyć się jąkania, zachować młodość i urodę i harmonję linji, poprawić swą materjalną sytuację, spotęgować swą wolę i pamięć, osiągnąć harmonję w małżeństwie i wyzwolić utajone w sobie talenty artystyczne.

Wszystko to za 30 złotych! A świat nie wie, jakiego czarodzieja ma w osobie Dr Radwana! Niewdzięczny świat! **Ass.**

KRONIKA

Wschód słońca	MAJ	Zachód słońca
3 m 33	22	19 m. 33
	Wtorek	
	3 Sywan 5688	

Bilety okręgowe na kolejach

W Nr. 53 Dz. Ustaw ogłoszono rozporządzenie ministra komunikacji o uzupełnieniu i zmianach taryfy polskich kolei normalno- torowych.

Rozporządzenie to zawiera m. in. postanowienia o wprowadzeniu od czerwca rb. tzw biletów okręgowych. Będą one wydawane na okres miesięczny, półroczny lub roczny, dając prawo osobie, na której imię będą wystawione, do przejazdów w liczbie nieograniczonej pociągami nietylko osobowemi, lecz i pospiesznemi w obrębie jednej, dwóch, trzech, czterech, lub wszystkich dyrekcyj kolei państwowych klasą I, II lub III, zależnie od rodzaju biletu.

Ceny tych biletów zostały ustalone według norm zniżonych. Za bilet miesięczny kl. III, ważny na jedną dyrekcję kolejową, pobierać się będzie 140 zł., na dwie dyrekcje — 170 zł., na trzy — 190 zł., na cztery — 210 zł. i wreszcie na wszystkie — 250 zł. Kl. II będzie półtora raza, a kl. I dwa i pół raza droższa.

Za bilet półroczny liczyć się będzie pięciokrotną, a za roczny dziesięciokrotną cenę biletu miesięcznego.

Nowowprowadzone bilety okręgowe, stanowią inowację szczególnie doniosłą i pożądaną, zwłaszcza dla kupiectwa podróżującego.

Samobójstwo docenta Uniw. Jag.

Wczoraj popołudniu w mieszkaniu przy ul. Grodzkiej 62 popełnił samobójstwo Dr Władysław Żelechowski, adjunkt przy katedrze geologji na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Śp. Dr Żelechowski pozbawił się życia celnym wystrzałem z rewolweru. Powód samobójstwa nie ustalony.

Tragicznie zmarły uczony liczył lat 42, był autorem szeregu prac z zakresu geologji i miał się wkrótce habilitować na docenta tego przedmiotu. Samobójstwo śp. Żelechowskiego wywołało w mieście ogólne poruszenie.

—o—

— POSIEDZENIE RADY M. KRAKOWA odbędzie się we czwartek, dnia 24 bm. o godz. 6-ej popołudniu. Na porządku dziennym m. in. subskrypcja dla gminy m. Krakowa 5.000 sztuk akcyj Krak. Spółki Tramwajowej, odroczenie terminu budowy zakładów Uniw. Jag. na gruntach gminnych do 30 marca 1930, zatwierdzenie ofert na dostawy gminne, sprzedaż i kupno parcel, otwarcie ulicy przez grunta Spółki Krajewskie na Kazimierzu, przeprowadzenie zmiany instalacji elektrycznej w teatrze im. Słowackiego itd.

— Z KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO. We środę dnia 23 bm. odbędzie się w sali krak. Towarzystwa Lekarskiego o godzinie 8'15 wiecz. posiedzenie naukowe z następującym porządkiem dziennym: Demonstracje: Z V. Szpitala Okręgowego: Płk. Dr Maciąg; Odczyt Dra Zahorskiego Karola (ze Sosnowca) pt.: „Nowoczesne leczenie astmy metodą prof. Ceca".

— Z TOWARZYSTWA PSYCHJATRÓW POLSKICH. We czwartek 24 bm. o godz. 19'30 odbędzie się w klinice neur.-psychj. U. J. posiedzenie oddziału. Na porządku dziennym: Dr Issajewicz: O odczynie Takata-Ara i Doc. Zieliński: Przypadek guza mózgu z zaburzeniami psychicznemi.

— ZWIĄZEK PRZEMYSŁOWCÓW W KRAKOWIE odbędzie doroczne walne zgromadzenie członków w sobotę, dnia 2 czerwca br. o godzinie 17-tej w sali Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, ul. Długa 1. W razie braku kompletu, odbędzie się o godzinie 17'30 drugie walne zgromadzenie przy każdej ilości zebranych członków. Porządek dzienny obejmuje: Zagajenie prezesa sen. Götza, odczytanie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia, sprawozdanie z czynności za rok 1927, zmianę statutu związku, wybory członków Rady związku, wnioski i interpelacje.

— Z RYNKU MIĘSNEGO. Na targi od 12 do 18 bm. w Krakowie spędzono buhaj! 175, wołów 155, krów 167, jałówek 97, cieląt 967, nierogacizny 1410, razem 2911 zwierząt. Płacono za jeden kg żywej wagi: buhaje od 1.13 do 1.85 zł, woły 1.37 do 1.90 zł, krowy 83 gr do 1.80 zł, jałownik 1.20 do 1.87 zł, cieleta 1.35 do 2.05 zł, nierogaciznę 1.85 do 2.30 zł; bitej wagi nierogaciznę 2.30 do 2.90 zł. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano na konsumcję miejscową 2828 sztuk, na konsumcję innych gmin kraju 72 sztuk, pozostało nie sprzedanego bydła 11 sztuk. Spęd bydła rogatego zwłaszcza nierogacizny znacznie większy, aniżeli w ubiegłym tygodniu. Ceny wszystkich gatunków zwierząt na poziomie cen zeszłego tygodnia. Spodziewane większe spędy bydła, wobec dopuszczenia na targ rzeźny zwierząt z województwa kieleckiego.

— KARTY ŁOWIECKIE. Wydział VIII. magistratu rozpoczął wydawanie kart łowieckich nowego typu osobom zamieszkałym w Krakowie za przedłożeniem odnośnych dowodów, że są upoważnione do polowania z tytułu posiadania obwodu łowieckiego własnego, z tytułu wzięcia polowania w dzierżawę lub też z tytułu uzyskania pisemnego zezwolenia właściciela lub dzierżawcy polowania, przyczem czas ważności tegoż zezwolenia winien być ściśle oynaczony. Upoważnieni do polowania winni w czasie polowania mieć przy sobie bezwarunkowo kartę łowiecką.

— ZAMACH SAMOBÓJCZY. Na klinikę chirurgiczną w Krakowie przewieziono z Bochni Marję Malinowską, która w przystępie rozstroju nerwowego usiłowała popełnić samobójstwo wystrzałem skierowanym w brzuch.

— ZAGINIĘCIE UMYSŁOWO CHOREJ. Andrzej Gołda zam. w Zielonkach zgłosił do policji, że dnia 15 bm. wydaliła się z domu jego córka Marja (lat 19) i dotychczas do domu nie powróciła. Gołda nadmienił, że zaginiona od pewnego czasu zdradzała objawy choroby umysłowej.

— WPADŁ POD BRYCZKĘ. Zwikler Adam zgłosił do policji, że gdy dnia 20 bm. przejeżdżał 1-konną bryczką przez Aleję 3 Maja, wpadł mu pod bryczkę Florjan Winiarski (lat 39) zam. ul. Chodkiewicza l. 3, który doznał licznych potłuczeń na ciele.

— W ZAPALE „SPORTOWYM". Dnia 20 bm. podczas zawodów w piłkę nożną na Grzegórzkach przyszło do awantury między członkami klubów „Dąbie" a „Bochnia", skutkiem czego członkowie tych klubów wzajemnie się poturbowali, jednak bez poważniejszych uszkodzeń cielesnych.

— WŁAMANIE DO BUFETU NA BOISKU „MAKKABI". W nocy z 19 na 20 bm. włamano się do bufetu na boisku klubu sportowego „Makkabi" skąd skradziono 2 balony z wodą sodową, 2 kg cukierków, pół kg. kiełbasy oraz fartuch czarny alpagowy łącznej wartości 840 zł. Dnia 20 bm. znalezione skradzione balony nad brzegiem Wisły, resztę zaś skradzionych przedmiotów sprawcy zabrali.

— DO MIESZKANIA Izaaka Hirscha przy ul. św. Katarzyny l. 4 włamali się nieznani sprawcy. Co skradziono, nie ustalono, gdyż Hirsch bawi obecnie w Krynicy.

— SPŁOSZENI ZŁODZIEJE. W niedzielę popołudniu włamało się do mieszkania Marji Lubelskiej przy ul. Krowoderskiej l. 67 dwóch nieznanych osobników, których jednak spłoszył nadchodzący właśnie Jan Dusza. Złodzieje zbiegli nie skradłszy nic.

—o—

O racjonalną rozbudowę i regulację m. Krakowa

Ostra krytyka działalności budownictwa miejskiego i zarządu miasta.

Koło Architektów w Krakowie przedłożyło w dniu wczorajszym prezydium miasta obszerny memorjał, w którym porusza krytycznie szereg spraw, dotyczących działalności budowlanej i urbanistycznej Magistratu krakowskiego. Memorjał wytyka, że działalność urzędu budownictwa miejskiego, nacechowana z jednej strony pewną dozą energji i dobrej woli, z drugiej zaś zupełnym brakiem zrozumienia wymagań estetycznych i niemocą w zakresie zagadnień urbanistyczno-twórczych, staje nader często w sprzeczności z postulatami estetyki i przeważnie nie odpowiada poziomowi współczesnej wiedzy o budowie miast. Tyczenie nowych ulic i placów nosi wybitne piętno bezkrytycznego rysowania w planie linij regulacyjnych mniej lub więcej zawiłych, ulic o szerokościach, nie znajdujących żadnego uzasadnienia, ani w koniecznościach technicznych, ani tem bardziej eestetycznych. Memorjał przytacza zabudowę dzielnicy koło Parku Krakowskiego, rozwiązanie placu Słowiańskiego, wylot ul. Krupniczej i Garncarskiej, chaotyczną regulacje całych kompleksów w Dąbiu, w Dębnikach i t. d., dopuszczenie budowy domów czynszowych, a nawet fabryk w dzielnicach willowych (pod Salwatorem) i t. d. Dalej memorjał krytykuje szczegóły uposażenia ulic, jak kioski (róg Starowiślnej i Dietla), rozwieszania lamp ulicznych, prowadzenia linij tramwajowych i t. d. Podnoszące się coraz częściej słuszne głosy protestu i zaniepokojenia przejawami działalności budownictwa miejskiego, pozostają bez echa, każdy zaś dzień przynosi nowe dowody niekompetencji i to w chwili, gdy cały świat cywilizowany na jednem z pierwszych miejsc stawia kwestję urbanistyki, poruszając żywo tne sprawy sztuki budowy miast na całym szeregu kongresów międzynarodowych. Memorjał stwierdza dalej, że szereg miast w Polsce, także mniejszych, niż Kraków (Bydgoszcz, Katowice, Lublin i in.) posiada własne plany regulacyjne, uzyskane przeważnie w drodze konkursów i stale udoskonalone przez ruchliwe i dobrze zorganizowane biura urbanistyczne, prowadzone przez specjalistów architektów urbanistów. Jeden tylko Kraków, mający uzasadnione przeszłością pretensje do stanowiska duchowej stolicy Polski, z niezrozumiałą obojętnością odnosi się do tak piekącej sprawy, pozostawiając decyzję w sprawach architektoniki miasta inżynierom drogowym i specjalistom od kanałów miejskich, eksperymentującym w obcej im dziedzinie urbanistyki z tem samem powodzeniem, jak w dziedzinie budowy nawierzchni ulic.

Memorjał wytyka dalej, że konkursy — rzadko zresztą przez miasto rozpisywane — rozpisuje się jedynie chyba dla zaspokojenia opinji publicznej. Zamawianie projektów ważniejszych pod względem architektoniki miasta objektów, następuje ostatecznie ex praesidio, przez czynniki ku temu nieprzygotowane, arbitralne, chociaż być może ożywione jak najlepszemi chęciami, lecz niepomne na swą odpowiedzialność przed przyszłemi pokoleniami za swe zarządzenia.

Koło Architektów oświadcza w dalszym ciągu gotowość ofiarowania prezydjum miasta jaknajdalej idącej pomocy czy to w formie porady artystycznej, czy też przeprowadzeniem ankiet i dyskusyj, czy rozpisywaniem konkursów.

Wkońcu proponuje memorjał — jeśli już nie wprowadzenie jednolitej polityki w dziedzinie zagadnień estetyczno-architektonicznych przez jednego z wiceprezydentów miasta, wybranego z pośród architektów i cieszącego się zaufaniem sfer kulturalnych Krakowa, — to przynajmniej reaktywowanie stanowiska dyrektora budownictwa miejskiego, któremu powinny podlegać zarówno dział urbanistyczny, jak i dział budowlano-architektoniczny i wydział policji budowlanej. Jedynie ta droga, zdaniem autorów memorjału, daje gwarancję skoordynowania wysiłków poszczególnych działów budownictwa komunalnego, wysoki zaś poziom wiedzy i talentu dyrektora pozwoli uniknąć zasadniczo błędnych zarządzeń i chwiejnych decyzyj, jakich obecnie jesteśmy świadkami. Ułatwioną zostanie wówczas także działalność Rady artystycznej.

Rządowe projekty ustaw podatkowych
załatwione będą przez Sejm dopiero w jesieni

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 21. 5. Sin. Jak się dowiadujemy rządowe projekty ustaw podatkowych, które znajdują się na porządku dziennym jutrzejszego posiedzenia Sejmu, zostaną prawdopodobnie większością głosów odesłane do komisji. Stronnictwa chłopskie domagają się odrzucenia tych ustaw już w pierwszem czytaniu. Decyzja spoczywa w ręku socjalistów, toteż w sprawie tej toczą się obrady prezydjum PPS. Należy jednak przypuszczać, że prezydjum wypowie się za odesłaniem wniosków do komisji. W każdym razie kwestji nie ulega, że przed jesienią ustawy podatkowe nie zostaną załatwione.

Rokowania polsko-litewskie
rozpoczęły się w poniedziałek w Warszawie

(Telefonem od naszego Korespondenta)

Warszawa. 21. 5. (Sin) W ciągu dnia dzisiejszego członkowie delegacji litewskiej do rokowań z Polską, złożyli szereg wizyt oficjalnych oraz zwiedzali zabytki stolicy.

Pierwsze wspólne posiedzenie obu delegacyj odbyło się dziś popołudniu o godzinie piątej w gmachu prezydjum rady ministrów. Na dzisiejszem posiedzeniu przemawiali: ze strony polskiej radca Szumlakowski, w imieniu Litwinów zaś przewodniczący delegacji litewskiej Zaunius. Oba przemówienia utrzymane były w to nie bardzo uprzejmym.

Na dzisiejszem wspólnem posiedzeniu ustalono regulamin obrad, przewidujący m. in. iż językiem obrad będzie na plenarnych posiedzeniach język francuski, w komisjach zaś język obrad będzie dowolny.

Wielkie zamówienia sowieckie w Anglji

Londyn. 21. 5. „Daily Express" donosi, że organizacja handlowa rządu rosyjskiego „Arcos", poczyniła wielkie zamówienia w Anglji na sumę 4 miljonów ft. st. M. in. zamówiło towarzystwo „Arcos" maszyny do wyrobów tekstylnych za sumę 1.2 miljona ft. oraz za 1 milj. ft. sieci elektrycznych wraz z całem urządzeniem. Celem zapłaty tych zamówień przyznane zostały Rosji kredyty zagwarantowane przez banki. Firmy angielskie wyraziły gotowość wysłania do Rosji rzeczoznawców i inżynierów celem urządzenia fabryk i zmontowania dostarczonych maszyn.

Socjaliści - 152, niemiecko-narodowi - 73 mandaty
Tymczasowe wyniki urzędowe.

Berlin. 21.5. PAT. Godz. 13. Ogłoszone zostały przez Biuro Wolffa tymczasowe urzędowe ogólne wyniki wyborów do Reichstagu. W zestawieniu tem brak jest tylko obwodu z okręgu berlińskiego, podmiejskiego obwodu Reinickendorf. Ogółem oddano głosów 30,582,422 przy wyborach poprzednich 30.311.935. Socjaliści otrzymali 9.111.438 głosów (zdobywając 152 mandaty, (dawniej 131) niemiecko narodowi 4,359.586 głosów, mandatów 73, (dawniej 103), centrum 3.705.040 głosów, mandatów 63, (dawniej 69), bawarska partja ludowa (która jest odpowiednikiem centrum na terenie bawarskim) zdobyła 936,404. mandatów 16 (19), niemiecka partja ludowa Stresemanna 2,669.549 głosów, 44 mandaty, (51), demokraci 1,492.899 głosów, mandatów 25, (32), Partja gospodarcza 1,391.133 gł., — mandatów 23, (17), Grupa hannowerska 3 mandaty, (4), Hitlerowcy 806.742 gł., mandatów 12, (14), komuniści 3,232.875, mandatów 54 (45), Związek Lenina 80.057 — bez mandatu, Narodowa Partja Chłopska 480.613 gł., — 8 mandatów, Landsbund 179.491 gł., — 3 mandaty, Chrześc. dem. partja chłopska 10 mandatów Partja Prawa Ludu 2 mandaty, Partja saska ludu rolnego 2 mandaty.

Pozostałe 13 list państwowych nie otrzymały ani jednego mandatu. W tem mniejszości otrzymały przy wyborach do Reichstagu ogółem 70.752 głosy, jednakże wskutek rozstrzelenia głosów żadnego mandatu nie otrzymały. Według zestawienia na podstawie powyższych danych Reichstag liczyć będzie 489 posłów, czyli o 4 mniej, niż dotychczas.

Jak ocenia prasa berlińska
wyniki niedzielnych wyborów

Berlin. 21. 5. PAT. Wielkie zwycięstwo socjalistów przy wyborach do Reichstagu wywołało we wszystkich kołach politycznych Niemiec olbrzymie wrażenie. Prasa niemiecko-narodowa omawia wyniki wyborów z **przygnębieniem.** Niemiecko-narodowy „Der Tag" przypisuje klęskę w walce, jaką stronnictwa prowadziły przeciw niemiecko-narodowym. Walka ta doprowadziła do utraty przez stronnictwo niemiecko-narodowe szeregu mandatów.

Nowy Reichstag będzie musiał — jak stwierdza „Montag" rozpocząć swą działalność **kryzysem.** „D. Allg. Ztg." stwierdza, że mimo wszelkich ostrzeżeń wyborcy z kół mieszczańskich oddawali swe głosy w zastraszających rozmiarach drobnym stronnictwom. „Berl. Tageblatt" konstatuje, że wyborcy niemieccy wypowiedzieli **potępienie pod adresem kursu prawicowego, prowadzonego w obecnym okresie.** Obecnie niemożliwym jest, — jak stwierdza „Berl. Tageblatt" w parlamencie Rzeszy blok prawicowy. W Prusach stosunki obecne utrwalają się na dłuższy okrees czasu. „Welt am Montag" stwierdza, że zwrot ten wyszedł nawet na korzyść raczej komunistom, niż socjalistom. Częściowo straty poniesione przez wielkie grupy prawicowe wyszły na korzyść partyj gospodarczych. Socjalistom i komunistom razem wiele Jeszcze brakuje do większości, jednak stosunkowo ich siła w parlamencie będzie o wiele większa, niż dawniej.

Kellog

Inicjator i twórca ogólnego paktu antywojennego, sekretarz stanu do spraw zagranicznych Kellog.

Gen. Sosnkowski w rządzie?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 21. 5. (N) W kołach, pozostających w bliskim kontakcie z rządem utrzymuje się uporczywa pogłoska, że generał Sosnkowski w najbliższym czasie ma objąć bardzo wybitne stanowisko w składzie obecnego gabinetu.

—o—

Międzynarodowa Konferencja Pracy

W dniu 30 maja br. rozpocznie się w Genewie XI sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy. Na porządku sesji są dwa punkty: 1) metody ustalania minimalnych stawek płac, 2) zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom przy pracy, oraz wypadkom na drogach żelaznych.

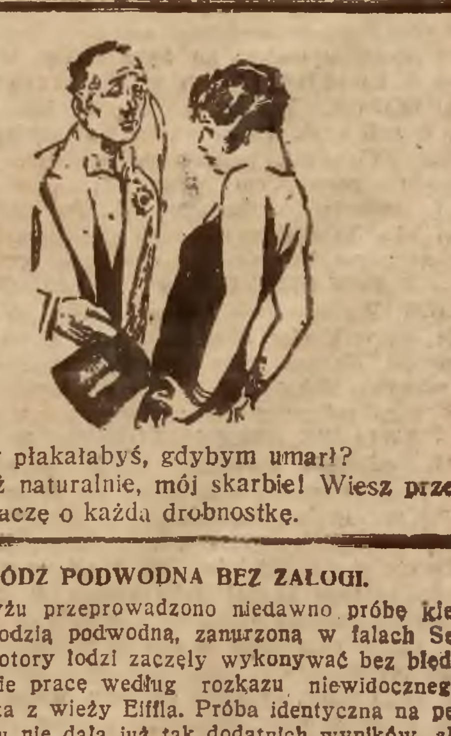
W sprawie punktu pierwszego konferencja poweźmie ostateczną decyzję w postaci projektu konwencji lub zalecenia. Przedmiotem obrad, dotyczących drugiego punktu, będzie ustalenie tekstu kwestjonarjusza, który zostanie rozesłany do poszczególnych rządów w celu przygotowania materjału do powzięcia ostatecznej decyzji na następnej sesji w r. 1929-ym.

Na sesji tegorocznej omawiane będą ponadto kwestje, związane z ogólną działalnością Międzynarodowej Organizacji Pracy.

—o—

Trzęsienie ziemi w Peru

Londyn. 21. 5. PAT. Wedle doniesień angielskich miało miejsce w piątek 18 bm. w Peru w okręgu Kazamarka katastrofalne trzęsienie ziemi. Miasto Piponson zostało zniszczone.

— Czy płakałabyś, gdybym umarł?
— Ależ naturalnie, mój skarbie! Wiesz przecie, że płaczę o każdą drobnostkę.

ŁÓDŹ PODWODNA BEZ ZAŁOGI.

W Paryżu przeprowadzono niedawno próbę kierowania łodzią podwodną, zanurzoną w falach Sekwany. Motory łodzi zaczęły wykonywać bez błędu i posłusznie pracę według rozkazu niewidocznego komendanta z wieży Eiffla. Próba identyczna na pełnem morzu nie dała już tak dodatnich wyników, albowiem fale Hertza działały, jak dotąd, tylko na niewielką odległość od stacji nadawczej.

— **„PRZYSZŁOŚĆ—HEATID"** (Zielona 17) **Dziś,** we wtorek punkt. o godz. 8 wiecz. kółko historji sjonizmu.

Z GIEŁDY

Giełda krakowska

Kraków, 21. 5. 1928. Akcje zwyżkowo. Dolar bez zmiany.

Akcje: Bank Polski 173, 173.50, Bank Małopolski 26.50, Tohan 13.50, Zieleniewski 153, Parowozy 47, 47.25, Siersza Górnicza 10.50, Firley 64, Krakus 0.18, Chybie 5.40, 5.45.

Tendencja mocna panowała w dalszym ciągu na dzisiejszem zebraniu. Żywszac hęć kupna dla większej ilości papierów, z których zwyżkowo no towano Bank Polski, Zieleniewskiego, Parowozy, Firley III. em. i Chybie. Reszta papierów utrzymana na ostatnim poziomie. Obroty - większe Bankiem Polskim, Tohanem, Parowozami i Chybiem. Ruch na ogół silniejszy. Obroty większe.

Na pogiełdziu jedynie Zarobkowy mocniej w placenia 85—86, z innych Len 0.20, Nitrat 0.17, Ćmielów 0.26 i Dolarówka 84—84.50 bez zmiany.

Waluty i dewizy oficjalnie bez obrotów.

Na rynku walutowym w prywatnych obrotach tendencja utrzymana. Usposobienie spokojne przy wystarczającej ilości towaru. W Krakowie dolar gotówkowy 8.89 i pół do 8.90, czeki bankowo 8.90—9.90 i pół. Warszawa dol. 8.88 i trzy czwarte do 8.89 i jedna czwarta, czeki 8.89 i trzy czwarte do 8.90 i jedna czwarta. Lwów dol. 8.89 i jedna czwarta do 8.89 i trzy czwarte, czeki 8.90—8.90 i pół. Katowice dol. 8.89 i jedna czwarta do 8.90, czeki 8.90—8.90 i pół. Bank Polski bez zmiany płacił dolara 8.85, za czeki 8.88.

Giełda warszawska

Warszawa, 21. 5 PAT. Akcje: Bank dyskont. 133.50, Handl. 117, Polski 171, 173.50, 173, Zachodni 34, Zarobkowy 85, Spiess 162.50, Elektrownia Dąbrowa 100, 96, 97, Siła i światło 197, 200, Wysoka 163, Cukier 75, Firley 72, 75.50, Łazy 9, Węgiel 99, Cegielski 47.50, 47, Lilpop 43, Modrzejów 49.75, 48.25, 49.50, Norblin 202, Ostrowiec serja A 155, serja B 142, 145, II. emisja 133, Parowozy 48, 48.50, Rudzki 58, 57, Starachowice 65.50, 64, 64.75, Zawiercie 33.25, 35, Borkowscy 16.75, Haberbusch 210, 219, Dolarówka 83.25, 82.25, 82.50, 5 proc. konwersyjna 67, 10 proc. kolejowa 104, 5 proc. konwers. kolej. 62, 6 proc. dolarowa 86.25 Listy Zastawne Banku Gosp. Kraj. 94.

Waluty: Dolary 8.89, 8.91, 8.87, Belgja 124.46, 124.77, 124.15, Holandja 359.75, 360.65, 358,85. Londyn 43.53, 43.64, 43.42, Nowy Jork 8.90, 8.92, 8.88, Paryż 35.11, 35.20, 35.02, Praga 26.41 i pół, 26.48, 26.35, Szwajcarja 171.84.5, 172.27, 171.42, Włochy 47.02, 47.14, 46.90, Wiedeń 125.42, 125.73, 125.1, Berlin 213.0.

Giełda poznańska

Giełda zbożowa poznańska (AW) z dnia 21 bm.: żyto 50 i pół do 52, pszenica 51 i pół do 52 i pół, jęczmień browarowy 48 i pół do 50 i pół, owies 42—44 i pół, mąka żytnia 70 proc. 71 i pół, mąka żytnia 65 proc. 73 i pół, mąka pszenna 71—75. Tendencja nadal słaba. Reszta kursów bez zmiany.

Giełda wiedeńska

Wiedeń, 21. 5 PAT. Waluty i dewizy: Amsterdam 286.23, Belgrad 12.49 i jedna ósma, Berlin 169.83 i pół, Bruksela 99.05, Budapeszt 123.97, Bukareszt 4.40, Kopenhaga 190.50, Londyn 34.65 i trzy czwarte, Madryt 118.80, Medjolan 37.38 i pół, Nowy Jork 709.48, Oslo 190.10, Paryż 27.92 i trzy czwarte, Praga 21.02 i jedna ósma, Sofja 5.1085, Sztokholm 190.40, Warszawa 79.55—79.83, Zurych 13.73 i pół, Amerykańskie 706.75, Niemieckie 169.55 Jugosłowiańskie 12.42, Szwajcarskie 136.50, Czechosłowackie 20.99 i pół, Węgierskie 124.02.

Papiery wartościowe: Renta majowa 0.611, Renta lutowa 0.81, Tureckie 45 i trzy czwarte, Anglobank 29.10, Bankverein 27.05, Bodenkredit 116 i trzy czwarte, Kreditanstalt 61 i jedna czwarta, Merkury 25, Żiwnostenska 111, Czerniowce 66, Północna 1058, Austr. Kol. Państw. 31.9, Południowa 15.95, Goleszów 110, Cement 62, Alpiny 42.85, Berg und Huetten 763, Krupp 10.51, Rima 140.6, Skoda 250 i trzy czwarte, Siersza 9.2, Zieleniewski 15.98, Karpaty 29, Galicja 68.5, Nafta 29 i jedna czwarta, Schodnica 12.35, Kompas 0.88, Laenderbank 37.

Giełda zurychska

Zurych, 21. 5 PAT. Paryż 20.42 i trzy czwarte, Londyn 25.33.5, Nowy Jork 5.18.82 i pół, Belgja 72.45, Włochy 27.32 i pół, Hiszpanja 86.95, Holandja 209.35, Berlin 124.16, Wiedeń 73.61, Sztokholm 139.25, Oslo 139, Kopenhaga 139.17.5, Sofja 3.74 i pół, Praga 15.37.5, Warszawa 58.15, Budapeszt 90.63.5, Białogród 9.13.30, Ateny 6.77 i pół, Konstantynopol 2.67, Bukareszt 3.21, Helsingfors 13.08.

Działacze lwowskiego „Rozwoju" przed sądem

Echa głośnych „spekulacyj filmowych". — Jak brano ludzi na kawał!

(Telefonem od naszego korespondenta)

Lwów. 21. 5. (T) Rozpoczął się tu dzisiaj sensacyjny proces obliczony na 3 dni. Oskarżony jest wydział towarzystwa „Rozwój" we Lwowie, który w oszukańczy sposób pobrał od kilkuset osób „kaucje" na rzekomy engagement tych osób, jako gwiazd filmowych. Oskarżeni są działacze „Rozwoju" na terenie Małopolski Wschodniej: Józef Tarnawski, Stanisław Hunka i Kazimierz Burakowski. Panowie ci, chcąc zasilić kasę „Rozwoju" (a także i własną) założyli przedsiębiorstwo filmowe pod nazwą „Rozwójfilm", które było jednem wielkiem oszustwem i skończyło się tem, że wszyscy trzej do stali się do kryminału. Dla zachęty kandydatów filmowych, rekrutujących się z najlepszego towarzystwa, urządzali oni próbne zdjęcia filmowe, na których było kilkaset osób za stonymi biletami wstępu. Miała to być generalna próba fotogeniczności kandydatów. Cała rzecz wykryła się — jak w swoim czasie już donieśliśmy — w ten sposób, że jeden ze wspólników, niezadowolony z podziału łupów, podał całą sprawę na policję. Stwierdzono, że rzekomy aparat filmowy, którym miano dokonać zdjęć był to zwykły młynek do kawy przykryty kapą.

Cała afera kompromituje bardzo „Rozwój", który tracąc na terenie żydożerczym grunt pod nogami, przerzucił się obecnie na mętne spekulacje.

Straszna katastofa z gazem trującym w Hamburgu

Berlin. 21. 5. PAT. W składach fabryki chemicznej w Hamburgu wybuchł tank, zawierający gaz trujący, używany w czasie wojny do napełniania granatów gazowych. Granaty te znane były pod nazwą „granaty z żółtym krzyżykiem". Gaz, który wydobył się z tanku, zaczął się szybko rozprzestrzeniać. Skutki katastrofy były straszne. Osoby znajdujące się w pobliżu padały nieprzytomne na ziemię. Wśród robotników pracujących w składach, zapanowała panika. Zaalarmowana straż ogniowa próbowała zwalczać niebezpieczeństwo wodą. Zatelefonowano do Berlina po maski gazowe, aby przeciwdziałać gazowi. Wiatr wiejący, poniósł fale gazu w kierunku Wilhelmsburga, gdzie szereg osób doznało zatrucia. Liczby ofiar nie można dotychczas dokładnie stwierdzić. W ostatniej chwili Biuro Wolffa donosi, że do szpitala św. Jerzego przywieziono 32 osoby, z których większość jest śmiertelnie zatruta. Policja zarządziła ewakuację ulic, znajdujących się w pobliżu katastrofy.

Proces przeciw „specom"

Na lewo przewodniczący trybunału, Wyszyński, rektor uniwersytetu w Moskwie, na prawo Krylenko, zastępujący oskarżenie w imieniu Najwyższego Trybunału.

Z rynku akcyjnego

Na rynku akcyjnym panuje od szeregu dni tendencja zwyżkowa, do której impuls dała „haussa" na papiery nabywane przez banki na zlecenie zagranicy, a więc w pierwszym rzędzie akcje „Siła i Swiatło", „Elektrownia Dąbrowiecka", „Ostrowieckie", „Parowóz" i „Firlej", jakoteż ostatnio znowu Bank Polski. Pod wpływem zwyżki tych papierów, ruszyły się również kursy wszystkich innych popularniejszych efektów. w pierwszym rzędzie „Starachowic", „Cukru" i „Węgla". W grupie pożyczek państwowych osiągnęła dalszy poważny przyrost kursu 5 proc. Prem. Poż. Dolarowa, wzmocniła się również 5 proc. Kon. Poż. Kolejowa. Listy zastawne mają usposobienie mocne. Główniejsze papiery osiągnęły w porównaniu z notowaniami z 12 bm. następującą zwyżkę: 5 proc. Premj. Poż. Dol. 2,8 proc; 6 proc. Poż. Dol. 1,5 proc.; Poż. Kol. Konw. 0.8, Bank Polski 3.9, Zw. Spółek Zarobk. 0,9; Cukier 1,2, Firlej 19,3 proc.; Węgiel 5,3; Lilpopy 1,7; Modrzejów 2,5, Pocisk 4, Parowóz 16,4, Ostrowiec serji A. 25,6; serji B. 16; serji B II. em. 16 i pół proc. Starachowice 4,8; Cegielski 2,1; Haberbusch 5, Siła i Swiatło 58 proc., Elektrownia Dąbrowiecka 26,9 proc.; Zieleniewski 2,3; Elektrownia 4,5; Chodorów 1 proc. A. Z. W.

Reforma ustroju adwokatury w Polsce

Dowiadujemy się, że projekt ordynacji adwokackiej, przygotowany przez prof. adw. J. J. Litauera, opracowany przed kilkoma miesiącami, jest obecnie przedmiotem obrad podkomisji specjalnej w łonie Komisji Kodyfikacyjnej. W skład podkomisji wchodzą: referent adw. J. J. Litauer, prezes Henryk Konic, prezes Trammer, prezes Mańkowski, oraz przewodniczący, prezes Komisji Kodyfikacyjnej Ksawery Fierich. Projekt nowej ordynacji adwokackiej złożony będzie Komitetowi Organizacji Prac Komisji Kodyfikacyjnej, a po uchwaleniu przez tenże Komitet — skierowany zwykłym trybem do ustawodawczego zatwierdzenia.

Japończycy w Pekinie

Szanghaj, 21 5 PAT. Z Pekinu donoszą, że w ciągu dnia wczorajszego 400 żołnierzy japońskich zajęło dawny gmach poselstwa austrjacko-węgierskiego. Przedstawiciel japoński w Pekinie otrzymał od Czang-Tso Lina propozycję, aby doprowadził do rozejmu między generałami chińskimi. Jeśli Japonji uda się konflikt załagodzić, wówczas Czang Tso Lin gotów się jest cofnąć do Mandżurji.

DROBNE OGŁOSZENIA

RUTYNOWANA stenotypistka, władająca językiem polskim i niemieckim, biegła w rachunkach, poszukiwana do natychmiastowego wstąpienia przez wielkie przedsiębiorstwo fabryczne. Oferty pod „Fakturzytska“ do Biura ogłoszeń Stattera, Rynek 3.

PODRÓŻUJĄCY poszukuje zastępstwa z jakiejkolwiek branży, ewentualnie zabierze kolekcję. — Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika“ pod „Pracownia“.

PRAKTYKANTA zdolnego do akwizycji poszukuje. Zgłoszenia: Kraków, Zielona 28, I. piętro.

ZGINAŁ indeks na nazwisko Glanzberg Perla, słuch. filoz., który unieważnia się. Łaskawego znalazcę proszę o zwrot pod adresem: Sebastjana 15, u p. Stock.

TEFILIM, pozostawione w pociągu, a później sprzedane na licytacji, są do odebrania. Wiadomość: Blitz, u Hollendra, Bocheńska 7, I. piętro, od godz. 7—9 wieczór lub do 9 rano.

MASZYNY do pisania używane kupujemy, płacąc odrazu gotówką: Skład maszyn do szycia, Kraków, Zwierzyniecka 6. 1250 x

JOCHYNOWICZ Abraham Majer, ur. 1896, w Jaworznie, unieważnia zgubioną książeczkę wojskową, wydaną przez P. K. U. Wadowice.

HOROWITZ Szymon, ur. 1897, unieważnia zgubioną książeczkę wojskową, wydaną przez P. K. U. Kraków.

NASZE ZDROJOWISKA

RABKA! Wspólny pokój na lipiec do wynajęcia. Zgłoszenia „Ruch“, Szczepańska, pod „Natychmiast“.

ZAKOPANE, pensjonat „Anastazja“ telef. 44. Pełny komfort, pomieszczenie dla aut. 254g

KRYNICA „Willa Akacja“

b. pięknie położona vis a vis dworca kolejowego, wynajmuje pokoje z całodziennem utrzymaniem (kuchnia domowa) i bez utrzymania. — Opieka staranna, ceny przystępne.

Sklep korzenny

bardzo dobrze prosperujący, na sezon we większej miejscowości klimatycznej tanio do wynajęcia. Zgł. pod „Sklep“ do Ad. N. Dz.

Gmina Izraelicka Katowice G. Sląsk

W naszej Gminie jest do obsadzenia natychmiast stanowisko jeszcze jednego

RABINA

którego obowiązkiem będzie spełnianie wspólnie z urzędującym już tutaj Rabinem Gminy funkcyj rabinackich, oraz udzielanie nauki religji.

Absolwenci uznanego seminarjum rabinackiego, władający możliwie językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, są proszeni przesłać swoje oferty z odpisami świadectw do dnia 10 czerwca b. r. na ręce podpisanego.

Zwierzchność Gminy Izraelickiej:
Bruno Altmann.

Żyd. Tow. Szkoły Lud. i Średniej w Przemyślu przyjmie na rok szkolny 1928/29

kierownika

z pełnemi kwalifikacjami dla gimnazjum hebrajsko-polskiego. Pierwszeństwo mają reflektanci o pełnej znajomości języka hebrajskiego. Zgłoszenia z podaniem curriculum vitae, świadectw i referencyj skierować należy do Prezesa Towarzystwa Dra E. S. Schutzmana, adwokata w Przemyślu. 1390 x

Nowy rozkład jazdy ważny od 15 maja 1928 r.

Odjazd z Krakowa w kierunku zachodnim:

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
	P 0·55	Bielsko	3·25	Cieszyn	7·07	Żywiec	—	Piotrowice	4·12	Praga	12·45	Wiedeń	11·25	Chrzanowa	P 1·56
Bielska	4·10		7·02		9·17		—		8·13		22·50		18·50		5·35
Cieszyna	6·50		10·01		11·38		11·05		11·15		P 22·08		P 23·20		8·03
Żywca	9·23		12·23		15·11		13·26		18·19		—		—		10·39
Piotrowic	14·30		17·43		19·40		18·43		18·55		—		—		15·51
Pragi	16·20		—		—		—		—		—		—		17·45
Wiednia	17·45		20·46		22·20		21·48		—		—		—		18·55
Chrzanowa Z	P 19·50		22·16		—		23·58		P 23·01		P 7·40		6·45		P 21·03
	21·00		0·16		—		1·10		—		—		—		22·20

Przyjazd do Krakowa: 7·18, 9·00, P 9·45, 10·35, 15·05. 18·50, 22·55, P 1·25.

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
	P 0·55	Katowice	8·03	Poznań	—	Gdańsk	—	Gdynia	—	Bytom	3·41
	4·10		7·40		—		—		—		9·02
	6·35		8·16		—		—		—		—
Katowic Z	7·05		9·18		—		—		—		11·00
Bytomia Z	10·15		12·28		22·00		7·45		9·26		14·17
Poznania	12·15		13·57		—		—		—		14·49
Gdańska Z	13·35		16·12		—		—		—		17·35
Gdyni Z	16·20		19·20		—		—		—		—
Berlina	P 17·35		18·20		—		—		—		20·22
Z	P 19·50		21·50		P 4·35		10·16		10·57		—
Z	20·05		22·29		—		—		—		—
	P 22·45		0·26		P 7·00		P 17·00		17·50		1·10

Z: Dworzec Zachodni

Przyjazd do Krakowa: P 6·05, 7·18, P 9·45, 11·19, P 12·20, 16·00, 17·06, 18·50, 20·10, 23·10, P 1·25, 5·30.

Odjazd z Krakowa w kierunku północnym:

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
Z	P 0·15	Częstochowa	8·38	Łódź	6·50	Warszawa	P 8·35
	P 2·30		5·20		8·40		P 9·30
Warszawa Z	7·55		11·58		14·40		18·23
Łódź Z	P 14·20		17·08		20·28		21·18
Częstochowa Z	19·00		22·59		—		5·10
Z	22·10		—		6·50		—

Przyjazd do Krakowa: P 5·50, 8·17, (z Łodzi 5·30), P 2·35, P 22·02, 17·30.

Z: Dworzec Zachodni

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
	7·02	Kazimierza Wielka	—	Pińczów	1) 17·40
Kocmyrzów	10·40		—		—
Pińczów	13·35		17·46		20·52
Kazimierza Wiel.	16·35		—		—
	19·15		1) 0·20		—
	1) 0·55		4·27		8·44

1) w razie potrzeby za zgłoszeniem.

Przyjazd do Krakowa: 7·16, 8·45, 12·27, 18·43, 21·15.

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
Strzemieszyce	0·15	Strzemieszyce	8·38	Miechów	5·08	Jędrzejów	6·21	Kielce	7·22	Radom	9·47
Miechów	7·55		10·12		12·06		13·12		14·13		16·25
Jędrzejów	10·15		12·27		—		—		—		—
Kielce	13·35		16·08		19·38		—		22·12		0·21
Radom	20·05		22·17		23·48		0·57		1·59		4·13

Przyjazd do Krakowa: 5·30, 7·53.

do	Godz.	przyjazd	Godz.
Niepołomice	4·35	Niepołom.	5·35
	14·32		15·25

Przyjazd do Krakowa: 8·10 i 16·30.

Odjazd z Krakowa w kierunku wschodnim:

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
	P 1·50	Bochnia	—	Tarnów	3·02	Rzeszów	4·34	Lwów	8·05	Mielec	5·01	Lublin	14·25
	P 6·35		7·14		7·49		9·15		12·45		10·10		P 16·41
	7·40		8·46		9·49		11·34		16·50		—		—
	11·05		12·13		13·10		15·32		21·10		17·05		—
Lwów	P 12·38		—		13·46		15·09		18·30		17·05		—
Bochnia	12·02		12·53		13·38		—		—		—		—
Tarnów	1) 14·20		1) 15·42		1) 16·43		—		—		—		—
Rzeszów	15·30		16·36		17·32		19·38		—		—		—
Mielec	2) 16·20		2) 17·42		2) 18·44		—		—		—		—
Lublin	19·20		20·26		—		—		—		—		—
	19·50		20·55		21·50		—		—		23·43		6·07
	20·30		21·24		22·13		0·05		5·45		—		—
	22·45		23·36		0·20		—		—		—		—
	23·50		0·58		1·53		3·55		10·15		—		—

1) Kursuje tylko w sobotę. 2) tylko w dni robocze.

Przyjazd do Krakowa: 0·35, 6·22, 6·30, 7·00, 8·58, 13·40, 16·50, P 17·05, 18·35, 20·33, P 22·20

Odjazd z Krakowa do Wieliczki 6·47, 8·36, 10·00, 11·50, 13·06, 13·45, 15·08, 17·15, 18·20, 19·35, 20·20, 21·05, —, —

Przyjazd do Krakowa: 7·35, 7·44, 9·19, 10·42, 12·35, 14·01, 15·54, 18·01, 18·25, 19·02, 20·18, 21·49.

Odjazd z Krakowa w kierunku południowym:

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
Nowy Sącz	P 3·00	Nowy Sącz	P 6·20	Krynica	8·35	Jasło	7·04	Iwonicz	7·55
Krynica	P 12·38		16·55		19·30		17·20		18·24
Jasło	12·02		16·55		19·30		17·20		18·24
Iwonicz	22·45		4·15		7·10		4·06		5·16

Przyjazd do Krakowa: 8·58, 13·40, 15·16, P 22·20, P 1·50, 4·44.

do	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.	przyjazd	Godz.
	P 3·15	Kalwarja	4·22	Wadowice	7·20	Sucha	5·03	Rabka	6·09	Nowy Targ	7·01	Zakopane	7·47
	P 8·05		9·11		11·14		9·53		11·03		11·56		12·40
Kalwarja	8·50		10·24		11·14		11·23		13·04		14·22		15·25
Wadowice	13·30		16·01		15·58		15·59		17·44		19·00		20·00
Sucha	1) 14·15		1) 15·45		—		—		—		—		—
Rabka	16·55		18·35		19·17		19·35		—		—		—
Nowy Targ	19·05		20·40		22·07		21·50		23·30		—		—
Zakopane	23·30		1·16		2·12		2·12		3·56		5·10		6·10

Przyjazd do Krakowa: P 2·00, 5·20, 6·43. 9·10, 13·55, 19·30, P 22·30, 21·38 1)
1) Kursuje w pogodne niedziele i święta.

P = pociąg pospieszny Z: Dworzec Zachodni

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa. Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana